№ 67 (4114)

30 жніўня 2016 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

www.nv-online.info

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

ПАЎМАРАФОН-2016

Колькі заробіць на дыстанцыі міністр спорту?

Прызавы фонд спартыўнага мерапрыемства, якое пройдзе 4 верасня, складае 25 тысяч долараў.

Мінскі паўмарафон набірае папулярнасць, і ўвага да яго – адпаведная. Напрыклад, у мінулым годзе ў забегу афіцыйна бралі ўдзел больш за 16 тысяч чалавек (паводле зводак МУС – каля 19 тысяч). Зараз арганізатары паставілі перад сабой задачу сабраць 20 тысяч удзельнікаў.

І нават грашовыя ўнёскі не палохаюць аматараў бегу. За прабег на дыстанцыі 5,5 км трэба заплаціць 7 беларускіх рублёў, за 10,55 км і 21,097 км – 18 еўра. Праўда, для школьнікаў, студэнтаў, пенсіянераў святочная прабежка будзе па-ранейшаму бясплатнай.

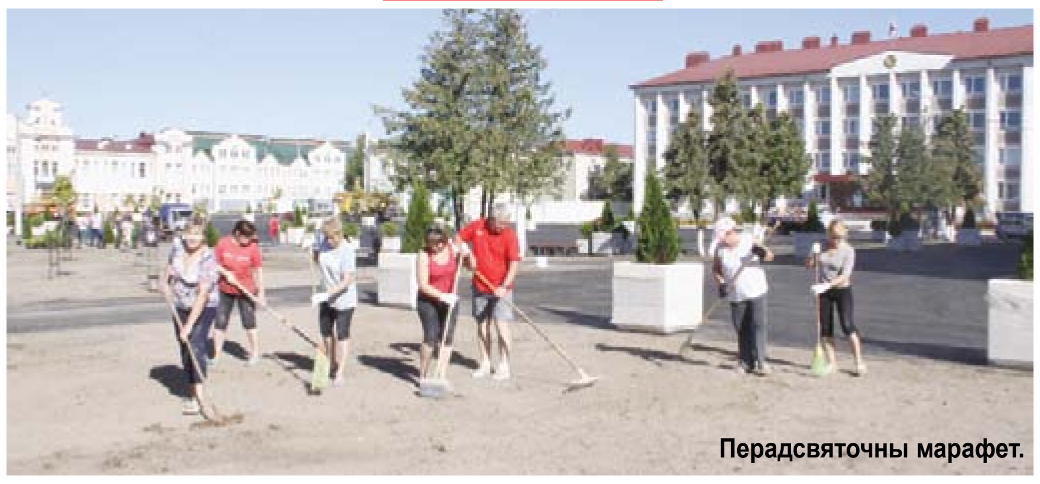
Але і зарабіць на паўмарафоне пры жаданні можна. Галоўнае – быць на сяброўскай назе са спортам. У гэтым годзе спонсары мерапрыемства абвясцілі, што яго прызавы фонд складае 25 тысяч долараў. Напрыклад, за перамогу на дыстанцыі 21,097 км удзельнік атрымае 3 тысячы долараў, на 10,55 км – 500 долараў, на 5,5 км – 50 "зялёных". Акрамя таго, тысячу долараў дадаткова атрымае яшчэ і той, хто паставіць на трасе новы рэкорд.

Паглядзім, колькі грошай "набегаюць" нашы чыноўнікі альбо той жа міністр спорту **Аляксандр Шамко**, які яшчэ і сам нядаўна ўважліва сачыў за выступленнем беларускіх алімпійцаў на Гульнях у Рыа.

Дарэчы, акрамя спартыўнага міністра ў забегу плануюць узяць удзел і іншыя вядомыя ў краіне людзі: памочнік прэзідэнта па справах фізкультуры і спорту **Максім Рыжанкоў**, прэс-сакратар кіраўніка краіны **Наталля Эйсмант**, міністр адукацыі **Міхаіл Жураўкоў**, бізнесмены і артысты.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

НАПЯРЭДАДНІ

Перадсвяточны марафет.

Горад проста не пазнаць!

4 верасня ў Рагачове пройдзе Дзень беларускага пісьменства. «Народная Воля» пацікавілася, як там падрыхтаваліся да свята.

Варта заўважыць, што ацэнкі розныя. Так, напрыклад, віцэ-прэм'ер Наталля Качанава адзначае, што ў Рагачове праведзена каласальная работа: абноўлены важныя сацыяльныя і культурныя аб'екты. «*Горад проста не пазнаць!*» – сказала яна.

А вось у мясцовай прэсе сустракаліся і негатыўныя водгукі. Маўляў, цэнтр Рагачоваператварылі ў вялізную будаўнічую пляцоўку, а пра ўскраіны проста забыліся.

«*Цэнтр Рагачова сапраўды не пазнаць, зроблены капітальны рамонт дарогі*, – паведамляў сайт vrogacheve.ru. – *Ужо трэці месяц задзейнічана неверагодная колькасць будаўнічай спецтэхнікі. Яна працуе нават у выхадныя дні. Відавочна, што запланаваныя будаўнічыя работы будуць выкананы ў тэрмін. Тым часам уся падрыхтоўка да Дня пісьменства ўсё больш нагадвае ператварэнне горада Рагачова ў пацёмкінскую вёску. Раён СГТ і мікрараён «Карэя» літаральна ў руінах. Раён чыгуначнага вакзала – наогул асобная размова!*

Узнікае справядлівае пытанне: для каго робіцца ўся гэтая «маштабная» будоўля? Проста для гасцей, каб паказаць ім, як у горадзе Рагачове ўсё добра, або для людзей? Калі ўсё робіцца для людзей, то навошта нам гэтая мадэрнізаваная дарога на пару вуліц у цэнтры горада, калі крок управа, крок улева – развалiны? Людзі пастаянна жывуць без вады, а калі вада з'яўляецца, то па колеры нагадвае квас. Навошта было закочваць мільярды рублёў у асфальт, калі абяцаная яшчэ ў 2012 годзе дэпутатам Шчэпавым дарога, якая злучае 3-і мікрараён і СГТ, не з'явілася да гэтага часу!

Так для каго гэты Дзень пісьменства?»

Толькі лічбы

Як паведамляла прэс-служба Гомельскага аблвыканкама, на падрыхтоўку інфраструктуры Рагачова да Дня беларускага пісьменства з абласнога і раённага бюджэтаў выдзелена больш за 40 мільярдаў беларускіх рублёў (недэнамінаваных).

У прыватнасці, сродкі пайшлі на замену цеплавых сетак, бягучы і капітальны рамонты жылых дамоў, замену і рамонт аўтобусных прыпынкаў, рэканструкцыю высакавольтных ліній, рамонт гарадскога фантана. Па асобным плане з аўтаномным фінансаваннем вяліся будаўніча-мантажныя работы на прылеглых да горада рэспубліканскіх аўтамагістралях, рамонт дарожнага пакрыцця гарадскіх вуліц.

Кніга ў падарунак

4 верасня ў Рагачове адкрыецца абноўлены Дом кнігі з кнігарняй «Першацвет», бібліятэкай і чытальняй. На ўрачыстасцях адкрыюць барэльеф Уладзіміра Караткевіча і прысвояць імя пісьменніка Дому кнігі.

Падчас святкавання Дня беларускага пісьменства таксама адбудзецца ўручэнне літаратурнай прэміі. Лепшых аўтараў вызначаць у сямі намінацыях. Пераможцам уручаць памятныя знакі-сімвалы, дыпломы і грашовыя ўзнагароды.

А на ўрачыстай цырымоніі Дня беларускага пісьменства госці свята будуць дарыць Рагачову свае любімыя кнігі. Сабраную літаратуру перададуць у бібліятэчны фонд райцэнтра.

Плануецца, што ў кантэксце свята пройдзе міжнародны "круглы стол" пісьменнікаў, у якім возьмуць удзел прадстаўнікі Азербайджана, Вялікабрытаніі, Кітая, Казахстана, Кыргызстана, Сербіі, Славакіі і іншых краін.

ГРОШЫ

Еўра знізіўся, долар умацаваўся

Учора на Беларускай валютна-фондавай біржы прайшлі чарговыя валютныя таргі.

Паводле іх вынікаў курс долара вырас з 1,9511 да **1,9574** беларускага рубля, курс еўра знізіўся – з 2,2022 да **2,1897** рубля.

Знізіўся і курс расійскай валюты: 100 расійскіх рублёў цяпер каштуюць **3,0091** беларускага рубля (у пятніцу – 3,0156).

Беларускі рубель умацаваўся да кошыка валют на 0,16%.

ЗА ПАРТАЙ

У школу і тэатр – адначасова!

1 верасня Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі спецыяльна да Дня ведаў ладзіць паказ "Адвечнай песні" Янкі Купалы.

Штогод у першы дзень восені праводзіцца культурна-адукацыйная акцыя, прысвечаная Міжнароднаму дню ведаў. Ва ўсіх установах агульнай сярэдняй адукацыі ладзяцца тэматычныя і гасцявыя ўрокі. РТБД не застаецца ўбаку, таму 1 верасня ў 11.00 вучні 11-х класаў устаноў адукацыі Цэнтральнага раёна г.Мінска ўбачаць спектакль-візітоўку РТБД – «Адвечная песня» Янкі Купалы ў пастаноўцы Сяргея Кавальчыка. Гэты ўрок распачне гадавы праект «Культурная спадчына: традыцыі і сучаснасць», у рамках якога на працягу навучальнага 2016–2017 года пройдзе шэраг культурна-адукацыйных мерапрыемстваў.

Дадзены праект рэалізуецца РТБД сумесна з Камітэтам па адукацыі Мінгарвыканкама.

ЧУЛІ?

На чарговы тэрмін не пайшоў…

Беларускі праваабаронца, былы палітвязень **Алесь Бяляцкі** завяршыў свае паўнамоцтвы ў якасці віцэ-прэзідэнта Міжнароднай федэрацыі за правы чалавека па выніках трэцяга тэрміну на гэтай пасадзе.

Сваю кандыдатуру на чарговых выбарах арганізацыі, якія адбыліся на 39-м кангрэсе FIDH, што прайшоў днямі ў Іаханэсбургу, праваабронца не выстаўляў.

УРАДЖАЙ-2016

Няблага!

Лічы, жніво завершана. Засталося толькі ўбраць кукурузу на зерне.

У амбарах і на элеватарах амаль 7 мільёнаў тон збожжа. Ураджайнасць па краіне – 33,5 цэнтнера з гектара. Няблага! Крыху менш, чым у мінулым годзе, але ж запасы папоўняцца кукурузай, якая сёлета амаль паўсюль добра ўрадзіла.

Больш за ўсіх – звыш 1 мільёна 800 тысяч тон зерня – намалацілі вяскоўцы Мінскай вобласці.

Самымі ўраджайнымі аказаліся палеткі Гродзенскай вобласці – на круг выйшла па 37 цэнтнераў.

Надзея СКУРАТОВІЧ.

ПРИНЦИПИАЛЬНЫЙ ВОПРОС

Будет ли милиция закрывать глаза на фальсификации во время выборов?

Активисты Объединенной гражданской партии и оргкомитета по созданию БХД предложили министру внутренних дел **Игорю Шуневичу** издать специальный приказ для милиционеров, которые будут дежурить на избирательных участках во время досрочного и основного голосования на парламентских выборах. По мнению подписантов, такой документ помог бы предотвратить возможные фальсификации на избирательных участках.

«*В связи с тем, что во время избирательных кампаний наблюдателями неоднократно выявлялись случаи фальсификации выборов, манипуляций с голосами избирателей во время подсчета бюллетеней, вброса бюллетеней в ящики для досрочного голосования и голосования по месту жительства, возникают вопросы относительно деятельности сотрудника милиции, охраняющего избирательный участок и ящики для голосования*, – сказано в обращении. – *В настоящее время сотрудник милиции, обеспечивающий охрану избирательных участков и ящиков для голосования, не нацелен на предупреждение и пресечение преступления, предусмотренного ст. 192 УК РБ «Нарушение законодательства о выборах, референдуме, об отзыве депутата и о реализации права законодательной инициативы граждан».*

Это вызвано тем, что, заступая на дежурство, сотрудник получает указания, которые фактически переводят его в подчинение председателя избирательной комиссии. Таким образом, должностное лицо правоохранительных органов вместо пресечения уголовных преступлений (фальсификаций выборов) – фактически их обеспечивает, становясь невольным соучастником. Эту порочную, унизительную для любого сотрудника практику нужно прекратить.

Для этого необходим соответствующий приказ министра внутренних дел, опубликованный в СМИ, в котором отдельным пунктом будет звучать требование принять все меры для пресечения преступлений, предусмотренных ст.192 УК РБ, а в случае выявления преступления незамедлительно возбуждать уголовные дела в отношении виновных лиц. Это позволит сотрудникам в полной мере выполнить свои обязанности и, безусловно, будет способствовать повышению доверия к милиции в целом.

Требуем также провести тщательное расследование по всем заявлениям о фальсификациях во время президентских выборов в 2015 году и наказать должностных лиц, причастных к укрывательству преступлений».

Ответ из Министерства внутренних дел авторы обращения получили, как и требуется по закону, через две недели. Правда, подписан он не министром Шуневичем, а временно исполняющим обязанности начальника управления охраны правопорядка МВД А.Н.Жилинским.

«*По существу доводов, содержащихся в обращении*, – говорится в ответе, – *полагаем необходимым сообщить, что, согласно статье 22 Закона Республики Беларусь от 17 июля 2007 года «Об органах внутренних дел Республики Беларусь», выявление и пресечение преступлений и административных правонарушений является обязанностью территориальных органов внутренних дел (далее – ОВД), которые в рамках возложенных на них полномочий реагируют на поступающие заявления и сообщения о преступлениях и административных правонарушениях, в том числе связанные с нарушениями законодательства о выборах.*

По всем поступившим в ОВД обращениям, связанным с выборами в 2015 году, было организовано проведение проверок и информирование заинтересованных в порядке, установленном законодательством.

По вопросам, касающимся организации избирательного процесса на участках для голосования, Вы вправе обратиться в соответствующие избирательные комиссии по территориальности».

«Самая настоящая отписка», – прокомментировал ответ из МВД один из подписантов обращения, активист ОГП подполковник милиции в запасе **Николай Козлов**.

На парламентских выборах в 2008 году Николай Козлов, тогда действующий сотрудник милиции, нес дежурство на одном из столичных избирательных участков и, как он утверждал, стал свидетелем фальсификации: по его словам, члены комиссии вбрасывали в урну для голосования «левые» бюллетени, когда участок был закрыт. Подполковник Козлов обнародовал этот факт, но власти, закрыв глаза, сделали всё, чтобы спустить это на тормозах.

Николай Козлов убежден, что руководство МВД прекрасно понимает, о чем идет речь: сотрудники милиции на время выборов фактически подчинены председателям избирательных комиссий, они ничего не могут предпринять, даже видя фальсификации, потому что им якобы запрещено «мешать работе комиссий». И получается, что они вовлечены в это уголовное деяние, сами того не желая.

– Мы поставили вопрос прямо: милиция должна служить закону, народу, а не фальсификаторам выборов, – говорит Н.Козлов. – И действительно, почему бы министру Игорю Шуневичу не издать по этому поводу специальный приказ? Его подчиненный дал формальный ответ. С моей точки зрения, он свидетельствует о том, что милиция как закрывала глаза на фальсификации во время выборов, так и будет закрывать.

Игорь ЗАЛЕССКИЙ.

СПЕЦИАЛЬНЫЙ РЕПОРТАЖ

Три машины из рук Колдуна

В Минске разыграли призы от сети супермаркетов "Евроопт".

Наш народ, оказывается, любит выигрывать. Впрочем, грех его в этом упрекать. В ситуации, когда цены в магазинах растут каждый день, а зарплаты и пенсии остаются практически без изменений, кто откажется от бесплатных подарков? Особенно когда речь идет о новом автомобиле от "Евроопта".

Напомним, что сеть супермаркетов объявила рекламную игру "Удача в придачу!". На выходных проходил уже ее 14-й тур. Согласно правилам, с 13 до 26 августа надо было сделать покупку в любом магазине "Евроопт" или в интернет-гипермаркете "Е-доставка" на сумму не менее 10 рублей (табачные, алкогольные и безалкогольные напитки не учитывались). Среди покупок должен был быть один из так называемых "товаров удачи" (в 14-м туре это кофе Jacobs, продукция Gallina Blanca, Mr. Ricco и Rikki). Также было необходимо использовать дисконтную карту "Е-плюс". За каждые 10 рублей участник получал игровой код. Всего в игре приняло участие около 281 тысячи участников, которые получили 1 миллион 445 тысяч кодов.

Организаторы и киношники (прямая трансляция церемонии шла по "НТВ-Беларусь", а запись в тот же день показывалась по ОНТ) заняли практически весь холл торгово-развлекательного центра. За тем, чтобы по бокам все время оставался свободный проход, следили охранники гипермаркета. На площадке, которая попадала в кадр, разместились музыкальный коллектив LIPNITSKY SHOW ORCHESTRA, массовка, которая отвечала за аплодисменты, руководство "Евроопта", а также ведущие **Дмитрий Шунин** *(на фото слева)* и **Георгий Колдун**, которые разыгрывали призы.

Пикировка ведущих чуть освежала достаточно рутинную процедуру розыгрыша. "*Георгий, вы появились в историческом эфире*", – пошутил Шубин. "*А вы были еще в доисторическом*", – парировал тот. Колдун-старший прошелся и во внешнему виду своего партнера. "*Ваш пиджак куплен на школьном базаре. Со скидкой*", – подтрунивал он над Шуниным. Впрочем, скорее всего остроты были прописаны в сценарии. Хотя один раз произошел небольшой форс-мажор. Колдун оговорился, и присутствующие услышали не о четвертой секции, а о "*сексии*". Несколько девушек довольно хихикнули, подумав о чем-то своем.

Разумеется, запись передачи не могла обойтись без счастливых зрителей. Одним из них сотрудники "Евроопта" предложили стать и корреспонденту "Народной Воли". Но перспектива махать желтыми, красными и белыми воздушными шарами ради того, чтобы за этим занятием тебя увидела вся страна, не очень-то прельщала. Впрочем, желающих хватало и без меня. "*Смотри, там сам Колдун! Пошли посмотрим!*" – тянула за рукав девушка свою подругу.

В этот раз удача улыбнулась **Александру Атюху** из Смолевичей, которому достался изумрудный Renault Duster, **Виктории Козел** из Гомеля (она будет ездить на небесно-голубом Renault Sandero) и **Юлии Агафоновой** из Бобруйского района (она выиграла алую Mazda CX-5).

"*Ладно, повезет в следующий раз*", – говорила одна из посетительниц центра своим детям, двигаясь к выходу. В это время по центру "Е-сити" разносилась песня Георгия Колдуна "Я так устал от этих многоточий". Если честно, голос звучал не очень сильно. Зато исполнение символизировало всю церемонию: все было интересно и честно.

Денис МАРТИНОВИЧ.

Фото www.evroopt.by.

РЭЗАНАНС

«Хаўтуры па літаратуры – і не толькі па ёй»

Так называўся артыкул пісьменніка Анатоля Зэкава, змешчаны ў "Народнай Волі" 26 красавіка г.г., у якім аўтар падзяліўся сваім роздумам пра ролю нацыянальнай літаратуры і пісьменніка ў выхаванні падрастаючага пакалення, далучэння школьнікаў да чытання, закрануў праблемы аплаты творчай працы, выдання і распаўсюджвання кнігі, выказаў заклапочанасць бядотным станам беларускай мовы. Артыкул выклікаў шырокі рэзананс сярод пісьменнікаў, бібліятэкараў і настаўнікаў, пра што сведчылі тэлефонныя званкі ў рэдакцыю і непасрэдна аўтару.

Атрымала рэдакцыя і афіцыйныя адказы з міністэрстваў інфармацыі, культуры, адукацыі, Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі. Пракаментаваць іх рэдакцыя папрасіла зноў-такі аўтара артыкула.

Пісьменнік і грамадства, пісьменнік і ўлада – гэтыя праблемы ніколі не сыходзілі з парадку дня. Ні для каго ж не сакрэт, што пісьменнік з'яўляецца своеасаблівым летапісцам і рэзанансам эпохі і яго думка адыгрывае немалую ролю ў жыцці грамадства.

Сёння ў параўнанні з савецкім часам беларускіх пісьменнікаў няма ў парламенце, яны не ўваходзяць ва ўладныя структуры (у ЦК КПБ быў нават сектар літаратуры). Ды і падзел пісьменніцкай супольнасці на два саюзы значна аслабляе творчыя высілкі майстроў пяра, размывае цэласную карціну літаратурнай прасторы. Што зрабіць, каб пісьменніцкае слова зноў загучала ў грамадстве, абуджаючы людскія душы, – адказ на гэтае пытанне я ставіў сабе на мэту, калі пісаў артыкул "Хаўтуры па літаратуры…".

Скажу адразу: афіцыйныя адказы і рэдакцыю, і мяне асабіста расчаравалі. Праўда, не было і асаблівых ілюзій наконт таго, што ўладныя структуры адразу кінуцца вырашаць узнятыя праблемы. Урэшце, гэта справа не аднаго дня. І ўсё ж былі спадзяванні, што міністэрскія чыноўнікі прызнаюць: пісьменнік насамрэч патрабуе значна большай увагі з боку дзяржавы. А заадно сур'ёзна, па-дзяржаўнаму вызначаць шляхі вырашэння той ці іншай праблемы хоць бы на перспектыву. Замест гэтага адпаведныя дзяржаўныя структуры абмежаваліся звычайнымі справаздачамі.

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Народная Воля http://www.nv-online.info 30 ЖНІЎНЯ 2016 г.

РЭЗАНАНС

«Хаўтуры па літаратуры – і не толькі па ёй»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Міністэрства адукацыі нават кінула папрок, што "пазіцыя А.Зэкава... з'яўляецца прыватнай думкай аўтара" (знарок захоўваю стыль, каб паказаць моўную "адукаванасць" высокіх чыноўнікаў ад адукацыі). Ды Бог з ім, са стылем! Як і з чыноўніцкім неразуменнем таго, што думка кожнага чалавека, безумоўна ж, прыватная і па сваёй сутнасці не можа быць іншай. Адказу і дзяржаўнай думкі мы не пачулі. Усё той жа голы пералік мерапрыемстваў, прысвечаных Дню ведаў, Дню беларускага пісьменства, Міжнароднаму дню роднай мовы, Сусветнаму дню паэзіі і іншым падобным дням (тое ж тычыцца і адказаў іншых міністэрстваў). А можа, хопіць ужо жыць толькі знакавымі днямі? Ці не наспеў час працаваць з беларускай кнігай штодзённа, зрабіўшы гэтую працу не эпізадычнай, а ўключыўшы яе ў бесперапынны навучальны і выхаваўчы працэс? Каб і тыя ж сустрэчы з пісьменнікамі наладжваліся не ад выпадку да выпадку, і адкрытыя ўрокі па іх творчасці праводзіліся, і кнігі з аўтографамі школьнікі набывалі...

Паводле апошніх звестак Міністэрства інфармацыі, літаратура на беларускай мове займае 11,4 працэнта ў агульнай колькасці выпушчанай друкаванай прадукцыі і 17,1 працэнта ў яе сукупным тыражы. Удумайцеся ў назвыя лічбы і скажыце: ці нармальна, што ў суверэннай дзяржаве рускамоўная кніга раскашуе, а беларускамоўная пачуваецца ў ролі падчаркі? Можа, варта абкласці першую адпаведным падаткам і выручаныя грошы пусціць на развіццё другой, тым самым зрабіўшы кнігу на беларускай мове больш таннай, а значыць – і больш даступнай? Асабліва гэта тычыцца мастацкай літаратуры і перш-наперш кніг для дзяцей, якія нярэдка даражэй за больш якасна афармленыя кнігі на рускай мове.

Праўда, выдаўцы і прадаўцы ледзь не ў адзін голас сцвярджаюць, што кнігі на беларускай мове дрэнна прадаюцца. А як яны могуць прадавацца лепш, калі не запатрабаваны ў той жа школе, дзіцячым садку, калі адсутнічае сама моўная прастора? Не адзін раз падчас шматлікіх сустрэч з чытачамі пераконваўся, што настаўнікі не толькі не прапагандуюць беларускую кнігу сярод школьнікаў, а і самі не чытаюць сучасных беларускіх пісьменнікаў, нават не цікавяцца літаратурнымі часопісамі, якія паступаюць у школьныя бібліятэкі, не кажучы пра тое, што ўжо выпісваюць іх.

У Міністэрстве адукацыі бадзёра запэўніваюць, што школы сёння цалкам забяспечаны неабходнай літаратурай. Якой? Калі весці гаворку пра падручнікі, гэта насамрэч так. Што ж тычыцца твораў сучасных беларускіх пісьменнікаў, дык калі адкінуць кнігі серыі "Школьная бібліятэка", то большасць бібліятэк навучальных устаноў іх не атрымлівалі гадамі, што мне, зрэшты, пацвердзілі ў выдавецтвах "Мастацкая літаратура", "Выдавецкі дом "Звязда", "Народная асвета", "Беларуская энцыклапедыя імя П.Броўкі". Не нашмат лепшая сітуацыя і ў сельскіх публічных бібліятэках, колькасць якіх з кожным годам змяншаецца. Няўжо гэта прымальна, калі кніга, выдадзеная тысячным тыражом, тры-чатыры гады не знаходзіць свайго спажыўца?

Ды і ці даўно можна набыць кнігу, калі ў нямногіх раённых цэнтрах засталіся кнігарні? Напрыклад, апроч абласных гарадоў, сёння "Белкніга" ... толькі ў Віцебскай вобласці – у Оршы, Полацку, Наваполацку, Новалукомлі і п.г.т. Руба, на Міншчыне – у Барысаве, Вілейцы, Жодзіне, Маладзечне, Салігорску і Смілавічах, на Гродзеншчыне – у Ваўкавыску, Лідзе, Шчучыне, Бярозаўцы і п.г.т. Вялікая Бераставіца. А вось на Магілёўшчыне гандлёвых кропак "Белкнігі" няма ўвогуле (!) – нават у абласным цэнтры. Чаму гэта не турбуе Міністэрства інфармацыі?

На Дзень беларускага пісьменства ў горадзе, дзе праходзіць рэспубліканскае свята, сярод шматлікіх забаўных мерапрыемстваў стала добрай традыцыяй адчыненне кнігарні: летась – у Шчучыне, сёлета – у Рагачове. Але колькі трэба такіх Дзён і гадоў, каб абысці ўсе раёны? Праўда, ёсць яшчэ кнігарні ... Дык, можа, вядомы лозунг "Купляйце беларускае!" варта дапоўніць яшчэ і лозунгам "Прадавайце беларускае!"?

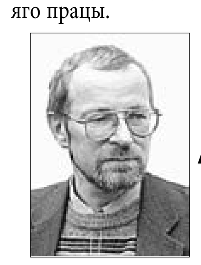
Не буду спрачацца са старшынёй Нацыянальнай дзяржаўнай тэлерадыёкампаніі сп.Давыдзькам. Пералік заслуг установы, якую ён узначальвае, па прапагандзе беларускай літаратуры насамрэч унушальны (дзякуючы, праўда, радыё, а не тэлебачанню) – ці можа пахваліцца тэлебачанне яркай праграмай, якая запомнілася б? Адзінкавыя "Дык@блогі", у якіх асобныя пісьменнікі пайшлі на другі круг, у якой страціла сёння свежасць. А што ўзамен? Дзе фільмы пра сучасных пісьменнікаў, якія раскрывалі б усю іх творчую лабараторыю? А літаратурныя вечары? Хіба не цікава было б паслухаць па радыё 5–10 хвілін вершы таго ці іншага паэта ў выкананні вядомага артыста ці самога аўтара? Або прапанаваць гумарыстычную праграму кшталту тэлевізійнай ..., дзе гучалі б і анекдот, і жартоўны маналог, і адпаведная песня? Ды пра што гаворка, калі апошнія два гады тэлебачанне нават не асвятляла ні "Літаратурную гасцёўню" з удзелам пісьменнікаў на Нацыянальным фестывалі паэзіі і песні ў Маладзечне (а паэзія ж у яго назве стаіць на першым месцы), Усебеларускі фестываль народнага гумару ў Аўцюках.

Нядаўна Міністэрства інфармацыі сумесна з "Выдавецкім домам "Звязда" і выдавецтвам "Мастацкая літаратура" аб'явіла штогадовы конкурс маладых літаратараў "Першацвет". Гэта цудоўна! Але хіба толькі ў міністэрства не павінен непакоіць факт, што ў раённых і абласных газетах зніклі літаратурныя старонкі, дзе маглі б змяшчаць першыя пробы пяра пачынаючыя аўтары, як гэта было ў савецкі час. Абсалютна бязлітаратурнымі сталі рэспубліканскія газеты, дзе нават рэцэнзію на кнігу днём з агнём не адшукаеш (кароткія анатацыі сям-там пісьменнікаў не ў лік), а не тое што грунтоўны агляд сучасных твораў, які дапамог бы чытачам арыентавацца ў шматлікім кніжным патоку. Ды і нашы літаратурныя выданні пераважна займаюцца рэкламай кніг уласнай вытворчасці ... Зрэшты, ... у полі зроку адны і тыя ж аўтары. Не ставіць яна заслон і нізкапробнай кніжнай прадукцыі, бо сёння за ўласныя грашовыя сродкі можна выдаць усё, што не парушае дзяржаўнага заканадаўства.

Асобная гаворка пра мову нашых двухмоўных газет – ад раённых да рэспубліканскіх. Пераважная большасць з іх выходзіць на рускай мове, а беларускай пазіцыю займае толькі рэдакцыйным статусам. Насамрэч публікацыі на беларускай мове ў іх выданнях настолькі рэдкія, што іх не адразу і адшукаеш. На жаль, у сваім адказе Міністэрства інфармацыі назвала газеты, якім, калі верыць напісанаму, выносіла пісьмовыя папярэджанні "за невыкананне патрабаванняў заканадаўства аб выпуску друкаваных СМІ на мовах, заяўленых пры рэгістрацыі", таму праверыць, ці справіліся гэтыя папярэджанні, не было магчымасці. Але я з поўнай адказнасцю магу запэўніць, што іх можна знайсці нашмат больш. Вось толькі павінна будзе рабіць гэта міністэрства, галоўная задача якога – палітычная пільнасць, а не мова?

Што тычыцца беларускай кнігі (і па ўсё ж выдання, і па мове), то яна зойме пачэснае месца ў грамадстве толькі тады, калі ёй будзе надавацца належная ўвага на дзяржаўным узроўні. Калі беларускае слова загучыць не толькі ў навучальных установах, а і ў шматлікіх арганізацыях і на прадпрыемствах. Побач з алімпіядамі школьнікаў пачнуць праходзіць і конкурсы чытальнікаў беларускай паэзіі і прозы, якія ... і на вытворчых калектывах і ва ўстановах краіны. Ды і сама беларуская кніга можа стаць цудоўным падарункам замежным гасцям і ўдзельнікам нашых шматлікіх міжнародных мерапрыемстваў (а іх у Беларусі праводзіцца процьма). Зрэшты, можа, наспеў час на самым высокім узроўні з удзелам усіх зацікаўленых асоб правесці спецыяльную нараду па пытаннях выдання, прапаганды і распаўсюджвання беларускай кнігі і прыняць адпаведную дзяржаўную праграму?

Татоў ... яшчэ раз пацверджу і не сумняваюся, што з гэтым пагодзяцца мае калегі-літаратары: ... патрапаць ... з боку ... Спасылка Міністэрства інфармацыі на шэраг дакументаў і сцвярджэнне, што мінімальныя стаўкі аўтарскага ганарара ... *"з мэтай недапушчэння выплаты зусім мізэрных ганарараў за выданне твораў з боку прыватных выдаўцоў"*, не суцяшаюць. Аказваецца, такім чынам у высокім ведамстве пра нас паклапаціліся. Дзякуй, як кажуць, і на гэтым. Але чаму ж тады забываюць паклапаціцца на ўзроўні дзяржаўных выдаўцоў? Апошнія, можа, і змаглі б *"прымяняць павышаныя (без верхняга абмежавання) каэфіцыенты"*, што рабіць ім не забараняецца, але як ... калі нават мінімальныя ганарары гадамі не могуць выплаціць? І ці гэта залежыць ... карэнным ... падыходзе ... ініцыяваць ... перш-наперш ... ства. Хоць ... Беларусі ... на баку, а ... грукацца ... высокіх верхах. Ці павінна ва ... на маю ... восенню ... зе? Але ці не проста ..., гэта праблема пісьменніка і ...

Анатоль ЗЭКАЎ.

ПА-ЗА ГУЛЬНЁЙ

Дзесяцікласнік стаў варатаром

У адным з матчаў другой лігі чэмпіянату Беларусі па футболе здарыўся незвычайны рэкорд. У складзе мазырскага клуба "Мантажнік" на поле выйшаў варатар **Даніла Сокал**, які вучыцца ў дзясятым класе адной з мазырскіх школ. На момант дэбюту яму споўнілася 15 гадоў і 183 дні. Дэбют атрымаўся ўдалы. "Мантажнік" "усухую", з лікам 5:0, разграміў клуб ЮАС-"Жыткавічы". Цікава, што асноўны варатар "Мантажніка" выйшаў на замену як палявы ігрок і аддаў дзве галявыя перадачы.

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Юрий Бондаренко по-прежнему за решеткой. Обвинение публично не разглашается…

18 августа на директора столичной белорусскоязычной гимназии №4 Юрия Бондаренко прямо в кабинете надели наручники. Чтобы ученики не видели, как их педагога выводят, детей, которые проходили в тот момент практику в гимназии, попросили отойти от окон…

К вечеру следующего дня КГБ дал объяснения:

– Незаконное денежное вознаграждение в размере 500 долларов было получено Бондаренко от одного из родителей за благоприятное решение вопроса о зачислении его ребенка в гимназию. В отношении директора гимназии возбуждено уголовное дело по ч.1 ст.430 УК «Получение взятки». Проводится предварительное расследование.

Вчера следственные органы должны были предъявить официальное обвинение Ю.Бондаренко. Но, как сообщили «Народной Воле» в пресс-службе КГБ, в интересах следствия принято публично не разглашать эту информацию. Такое право следователям дает законодательство.

Что ж, подождем. Надеемся, засекреченность вскоре будет снята, и станут известны подробности ареста известного столичного педагога.

Кирилл БУБНОВ.

ІНІЦЫЯТЫВА

50 гадоў разам? Святкуйце ў загсе!

Калі ў дзяржаве не хапае грошай, іх стараюцца здабыць ледзь не з паветра. Так, падчас правядзення рэспубліканскага семінара-практыкума ў Магілёўскай вобласці міністр юстыцыі **Алег Сліжэўскі** заявіў, што загсы краіны пашыраць пералік дадатковых паслуг. На гэты конт падрыхтаваны праект пастановы Савета міністраў. Неўзабаве сямейныя пары, якія жывуць разам 25 або 50 гадоў, змогуць урачыста адсвяткаваць срэбранае ці залатое вяселле. На сёння гэтыя працэдуры не замацаваны на юрыдычным узроўні. Пра кошт такіх паслуг пакуль не паведамляецца.

Вадзім БРОННІКАЎ.

РОКИРОВОЧКА

Гаркуна вернули в Минск из МВД

Все лето должность начальника столичной Госавтоинспекции была свободна. И вот вчера личному составу ГАИ Минска представлен новый начальник столичной Госавтоинспекции – полковник **Вадим Гаркун.**

Вадим Николаевич Гаркун родился в 1974 году в Минске. В 1996 г. закончил автотракторный факультет Белорусской национальной политехнической академии по специальности «инженер по организации дорожного движения». В 1996 г. принят инженером по организации дорожного движения в ГАИ Заводского района. В различное время занимал должности командира взвода ГАИ Центрального района, командира взвода спецподразделения ГАИ Минска, начальника спецподразделения ГАИ Минска. С 2008 г. Гаркун – заместитель начальника ГАИ Минска. С 2014 года – заместитель начальника УГАИ МВД Беларуси.

Теперь В.Гаркуна вернули в Минск из МВД, и это считается повышением по службе.

ЖИЛИЩНАЯ ТЕМА

Едина ли единая государственная политика?

В соответствии с постановлением Совета министров Республики Беларусь о Министерстве жилищно-коммунального хозяйства одной из основных задач ведомства является обеспечение проведения единой государственной политики в области приватизации жилых помещений жилфонда.

Так, Жилищный кодекс Республики Беларусь, принятый 28 августа 2012 года, Указ президента от 16 декабря 2013 года №563 «О некоторых вопросах правового регулирования жилищных отношений» и Указ президента от 16 ноября 2015 года №460 «О внесении изменений и дополнений в указы президента Республики Беларусь» обязывают исполнительную власть решать вопросы, в частности, о безвозмездной приватизации жилых помещений государственного жилого фонда, предоставляемых гражданам, если жилые дома, принадлежащие им на праве собственности, сносились в связи с изъятием земельных участков для государственных нужд.

Согласно пункту 3 статьи 88 Жилищного кодекса, собственник жилого дома в случае, если дом подлежит сносу в связи с изъятием земельного участка для государственных нужд, подлежит выселению без предоставления другого жилого помещения при выборе собственником дома денежной компенсации за сносимый жилой дом. В случае выбора собственником права на получение квартиры жилье предоставляется ему на праве собственности.

Казалось бы, все понятно и справедливо. Тем более что и подзаконные акты четко прописывают права тех, чьи дома сносятся, исходя из государственных интересов. В пункте 49 Положения об учете граждан, нуждающихся в улучшении жилищных условий, и о порядке предоставления гражданам жилых помещений государственного жилищного фонда, утвержденного Указом президента №563, сказано: «В случае, если законодательством, действовавшим на момент сноса... жилого дома… не была предусмотрена выплата денежной компенсации за снесенный жилой дом, то жилое помещение государственного жилищного фонда, полученное этим гражданином в результате такого сноса, независимо от времени его предоставления, *а также от произведенного обмена предоставленного жилого помещения приватизируется им безвозмездно*». (Выделенная курсивом часть – это дополнение к указу №563, оговоренное Указом президента №460.)

Известно, что проект Жилищного кодекса и проекты указов президента разрабатывались с участием заинтересованных ведомств. Кроме того, согласование их происходит со многими госорганами и требует значительного времени. Удивительно, но никто не увидел, что действие указа №563 распространяется на периоды времени, которых не существовало. С 60-х годов прошлого столетия в нормативных правовых актах, регулирующих жилищные отношения в СССР, предусматривалась выплата денежной компенсации домовладельцам за их снесенные жилые дома, если сносы происходили в связи с изъятием земельных участков для государственных нужд. Во главу угла ставился и ставится вопрос: **что** выбрал домовладелец? И это в полной мере подтверждается упомянутыми статьями ныне действующего Жилищного кодекса Республики Беларусь. Получается, что Указ президента №563 вместе с дополнением в отношении денежной компенсации за сносимые жилые дома противоречит требованиям действующего Жилищного кодекса.

В начале февраля 2016 года начальник отдела жилищной политики Администрации Октябрьского района г.Минска ознакомила меня с документом, подписанным заместителем министра ЖКХ Г.А.Трубило (далее – Циркуляр.) Поскольку в нем излагается принципиально новая позиция, диаметрально противоположная позиции действующего Жилищного кодекса в вопросе безвозмездной приватизации жилых помещений государственного жилищного фонда, следует воспроизвести заключительную часть его дословно: «*Право на выплату денежной компенсации за снесенный жилой дом впервые было предоставлено указанным гражданам статьей 45 Основ жилищного законодательства Союза ССР и союзных республик от 24 июня 1981 года (далее – Основы)....*

При этом некоторые граждане, имея право на получение такой компенсации, добровольно отказывались от ее получения, выбирая возможность самостоятельно распорядиться сносимым домом, например, продать его для переноса на другое место либо для разборки на строительные материалы и т.д.

Учитывая изложенное, полагаем, что (далее указана фамилия гражданина*) не имеет законных оснований для безвозмездной передачи ему в собственность занимаемой квартиры*».

В приведенном тексте, считаю, имеются некоторые неточности. Следует говорить не о праве на выплату, а о праве на получение денежной компенсации. Это право было предоставлено гражданам за 20 лет до указанного срока постановлением Совета министров СССР от 15 декабря 1961 года №1131, причем не только за сносимый жилой дом, но и за сносимые строения и устройства. Точно такие же выплаты денежных компенсаций предусматривались Основами и Жилищным кодексом БССР 1983 года. Не учитываются факты получения или неполучения денежной компенсации за снесенный жилой дом – одно из ключевых условий Жилищного кодекса Республики Беларусь, действующего в настоящее время, а сам циркуляр, под которым стоит подпись Г.А.Трубило, датирован 7 апреля 2015 года, за семь месяцев до подписания главой государства Указа №460.

Наша столица состоит из девяти административных районов. Знают ли руководители исполнительных комитетов о перечисленных документах, в соответствии ли с их требованиями принимают решения по вопросам приватизации жилья? Вот что ответили руководители некоторых районных администраций на мой вопрос: «Имеет ли право на безвозмездную приватизацию жилья домовладелец, если его жилой дом был снесен в 1982 году, а денежная компенсация за снесенный дом не выплачивалась по решению Мингорисполкома?» (Ответы получены после вступления в силу Указа президента РБ №460.)

Администрация Заводского района: переписан пункт 49 Положения и сказано: «*Вопрос безвозмездной передачи в собственность жилого помещения подлежит рассмотрению в соответствии с нормативными предписаниями пункта 49 Положения*».

Из второго ответа следует, что обращение направлено в администрацию района по месту жительства заявителя.

Администрация Первомайского района: переписан пункт 49 Положения без дополнения, переписан циркуляр и сказано: «*Учитывая вышеизложенное, граждане, дома которых сносились в период 1982–1983 годов, имели право на получение такой компенсации и получение государственного жилья. Таким образом, если Вам была выплачена денежная* компенсация *за сносимое домовладение в период 1982–1983 годы, то права на безвозмездную передачу в собственность квартиры Вы не имеете*».

Администрация Ленинского района: в первом ответе переписан пункт 49 Положения, переписан Циркуляр, и так же, как в ответе Минжилкомхоза, сказано, что законных оснований для безвозмездной передачи в собственность квартиры нет.

Администрация Центрального района: получены три ответа. Первый и второй копируют друг друга и никакой информации, кроме информации о Положении, не несут.

В третьем ответе к информации о Положении добавлен Циркуляр и сказано: «*Льгота по безвозмездной передаче жилого помещения, полученного собственником в связи с изъятием земельного участка для государственных нужд без выплаты денежной компенсации за снесенный жилой дом, может рассматриваться для собственников снесенных жилых домов до 01.01.1982. При рассмотрении заявлений о безвозмездной приватизации жилых помещений, предоставленных ранее собственникам за сносимый жилой дом (или долю дома) в связи с изъятием земельного участка для государственных нужд без выплаты денежной компенсации за снесенный жилой дом, делаются соответствующие запросы и на заседании администрации рассматривается вопрос о передаче жилого помещения в собственность*».

Администрация Советского района: дважды мои обращения со ссылкой на статью 10 Закона Республики Беларусь «Об обращениях граждан и юридических лиц» перенаправлены в районную администрацию по месту жительства заявителя.

Администрация Октябрьского района: приняты два решения. Первое датировано 22 апреля 2014 года: «*Отказать в безвозмездной приватизации квартиры (жилое помещение не получено заявителем в результате сноса)*».

Второе датировано 12 апреля 2016 года: «*Отказать в безвозмездной приватизации квартиры на основании абзаца четвертого пункта 49 Положения... так как на момент сноса домовладения законодательством была предусмотрена выплата денежной компенсации за снесенный жилой дом*».

Администрация Партизанского района: «*Если гражданину не выплачивалась денежная компенсация за снесенный жилой дом, то квартира, полученная в результате сноса, передается в собственность безвозмездно*».

Таким образом, заместитель главы администрации Партизанского района г.Минска А.Л.Жайлович, к великому сожалению, оказался единственным руководителем из приведенного перечня, правильно понимающим вопросы безвозмездной приватизации жилья.

«Государство сильно сознательностью масс», – эти слова принадлежат Ульянову-Ленину. Похоже, ошибся Владимир Ильич, по крайней мере относительно нашего государства, поскольку в силе его никто не сомневается, но о какой сознательности масс можно говорить при таком многообразном понимании представителями исполнительной власти простых вопросов?

Леонид СКАЛУБО,
житель Минска.

Народная Воля http://www.nv-online.info 30 ЖНІЎНЯ 2016 г.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Каким образом поднимать учителям зарплату

Широко обсуждается вопрос о необходимости повышения зарплат учителям. Вот и министр образования Михаил Журавков сказал, что он усиленно думает, как это сделать. Я хочу дать ему подсказку, как подойти к решению проблемы с пользой для Беларуси и с минимальными начальными средствами.

Первый маленький, но очень важный шаг. Нужно повысить зарплату только учителям белорусского языка и белорусской литературы. Процентов на двадцать. Не меньше. Можно и больше. Это в целях повышения престижа родного белорусского языка. И сразу объявить, что следующим шагом будет такое же повышение для других преподавателей, которые станут вести свои уроки на белорусском языке. Пусть готовятся. Приобретают учебники для классов, сами изучают богатый, интересный белорусский язык. А то ведь все ужасно запущено. Тот белорусский, которым иногда пользуются, превращается в какой-то казенный и сухой, его подгоняют под русский, обесцвечивают. А он не такой. Он богаче, насыщеннее, колоритнее и живее. Почитайте Якуба Коласа, Янку Купалу, Максима Богдановича… Я вот в который раз перечитываю «Край дзіцячых гадоў» Яна Булгака. Кто не знает – пусть почитает. Мне эта книга интересна потому, что она вся о моей Новогрудчине, откуда я родом. Какой язык! Какая образность! Какая красота! Так писали классики, так разговаривали раньше все белорусы.

Сделав второй шаг, можно будет подумать и о третьем. Я имею в виду повышение зарплат для преподавателей русского языка и литературы. Но перед этим они должны будут сдать экзамен по знанию белорусского языка.

Школа должна растить белорусов, а не превращать нашу территорию в русский край – вот основа моих предложений.

Виктор САСС,
житель г.Лиды.

P.S. Написал по-русски, чтобы «наверху» прочитали. Боюсь, они по-белорусски и читать-то не умеют.

ПОСЛЕВКУСИЕ

Все было очень по-грузински

Накануне открытия фестиваля гастрономической культуры Грузии «Тбилисоба-Боржоми» Чрезвычайный и Полномочный Посол Грузии в Республике Беларусь **Давид Котария** сказал: «*Обязательно попробуйте хинкали – это то блюдо, с которого я посоветовал бы начинать знакомство с грузинской кухней*».

Белорусы прислушались к советам посла. В субботу на площади Свободы яблоку негде было упасть, пришло, как считают организаторы, около 10 тысяч человек. Посетил праздник и мэр Минска Андрей Шорец с женой и детьми: барашка стричь он, видимо, не решился, это дело непростое, поэтому ему предложили пройти мастер-класс по лепке хачапури. Кстати, все участники гастрономических мастер-классов смогли забрать с собой готовые блюда. А для дегустации хинкали, хачапури, шашлыка, сациви, чурчхелы и других блюд, а также прекрасных насыщенных вин поставили два семидесятиметровых стола. Свои любимые блюда представили около десяти грузинских ресторанов столицы. Правда, многим гостям не хватило терпения: чтобы получить угощение, нужно было простоять в очереди не меньше часа. Ох, уж эти очереди...

Виктория ДРОЗД.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Нават няёмка за пустадомка

Беларускі велагоншчык Васіль Кірыенка заявіў: "Беларуская мова – не жывая; гэта мёртвая мова, на якой ніхто не размаўляе. Яе, лічу, прымусова навязваюць, напрыклад, прымушаюць маю дачку… Спрабаваць ажывіць нежывое – лішняе…" Між іншым, Кірыенку было даручана несці сцяг падчас нядаўняй Алімпіяды…

На слыху ва ўсіх
І ва ўсіх на віду
Славутасці нашы і "зоркі".
(На шчасце,
А часам зусім на бяду –
Ёсць яблык салодкі і горкі.)
Іх пестуе ўлада,
Дае медалі,
Заўжды запрашае на святы.
Займеўшы аўтограф
калі-нікалі,
Шалеюць ад шчасця фанаты.
Зайздросцяць
Славутасцям тым хлапчукі,
І іх пераймаюць дзяўчынкі.
Яны для астатніх –
нібы маякі,
Як прыклад –
Іх словы і ўчынкі.
І гэты спартсмен
Быў у нас на віду,
Здавалася,
дзядзька талковы.
Ды з цэбра нібыта,
Пра мову брыду
Ён выліў на нашы галовы.
Сказаў ён, што мова –
Па-сутнасці труп,
Нібыта патрапіла ў кому.
Яна дакучае спартсмену,
Як струп,
Наогул не трэба нікому.
Славуты спартсмен –
Безумоўна, не псіх,
Не нейкі прыдурак, вядома,
Але пустадомкамі
Лічыць усіх,
Таму што ён сам
пустадомак.
Я толькі на розум
Ніяк не вазьму
І, шчыра прызнацца,
дзіўлюся:
На Гульнях чаму
Даручылі яму
Са сцягам ісці Беларусі?
Калі ў яго мова
"Засела ў касцях",
Калі ў ёй не словы, а трупы,
Дык хай бы і нёс
На ўрачыстасці сцяг
Расіі.
Або Гвадэлупы.

* * *

Зламыснікі кпілі
з яго ад душы
(Чытай інтэрнэта старонкі):
Спартсмен паслізнуўся
І ўпаў на шашы
Падчас алімпійскае гонкі.
Імпэт сцяганосца
Адразу зачах,
Паклыпаў бядак
у знямозе…
На справе ж упаў ён
У нашых вачах –
Не толькі на слізкай
дарозе…

ПРОШУ СЛОВА

Есть идеи!

Из заявлений властей следует, что модернизация предприятий в стране забуксовала. Мол, деньги есть, а новаторских идей нет. У меня их – пруд пруди. Вот, пожалуйста…

В деревообработке, считаю, следует освоить выпуск термодревесины и внедрить разработанную в Германии технологию получения такой древесины, которая по прочности будет равна (путем обработки ее высокой температурой под высоким давлением) стали.

Из отходов этих производств можно изготавливать так называемые «евродрова», теплоотдача которых равна каменному углю.

Давно следует освоить выпуск реставрационного кирпича самых разнообразных форм и размеров. Рынок – весь СНГ, где его никто не производит.

В Венесуэле мы построили крупнейший в Латинской Америке завод по производству табилонов (керамоплит). Это высокопрочный стройматериал, рассчитанный на сейсмическую неустойчивость. Помимо него, для наших климатических условий можно освоить поризованные табилоны. Они могут быть использованы при возведении арочных хранилищ, требующих поддержания постоянной температуры, для вызревания сыра и вина, грибоводческих ферм и т.д. Да и гладкостенные, моноцветные поризованные кирпичи и керамоблоки у нас отсутствуют.

В качестве альтернативы цементу на керамзитных заводах можно освоить выпуск пережженной, а затем смолотой глины. Именно на такой стяжке возведен московский Кремль. Стоит 500 лет!

Не помешает заняться и выпуском водяных насосов, работающих по принципу человеческого сердца, без электричества и внешнего воздействия, разработанный изобретателем из Казани Рашидом Сулеймановым. На мой взгляд, также следует освоить выпуск разработанных нашим Кулибиным из Пуховичей – Николаем Иосифовичем Степановичем поплавковых мини-ГЭС, КПД которых составляет 95 процентов. Они будут сверхвостребованы в отдаленных горных районах Кавказа, Центральной Азии и Латинской Америки.

Что касается высоких технологий, то все усилия следует сосредоточить на разработке и постройке рельсотрона (электромагнитной пушки) для запуска малогабаритных спутников. Второе направление – это разработка аналога электромагнитного двигателя "EmDrive", созданного недавно в Германии.

Как видите, есть над чем работать нашим производителям. Не ждать с моря погоды, а работать…

Александр МЕЛЬНЯ.
Минск.

У ІХ І Ў НАС

…Хоць атамная станцыя можа ператварыць у крэматорый усю Беларусь

Прачытаў, што вільнюская мэрыя прапанавала жыхарам горада самім даць ацэнку 11 месцам, дзе можна было б пабудаваць крэматорый. Раней пахавальнае бюро планавала ўзвядзенне крэматорыя па вуліцы Аланду, але сталічныя ўлады не далі дазволу, улічыўшы меркаванне Дзяржаўнай службы ахоўных тэрыторый, Яўрэйскага згуртавання Літвы і мясцовага насельніцтва.

Як бачыце, у суседзяў грамадская думка з'яўляецца прыярытэтнай пры прыняцці ўладамі таго ці іншага важнага рашэння. А ў нас? А.Лукашэнка і ўвесь яго ўрад нават не заікнуліся наконт правядзення рэферэндуму, калі вырашалася пытанне наконт будаўніцтва атамнай станцыі. А АЭС – гэта не крэматорый, у выпадку аварыі ўся Беларусь можа ператварыцца ў крэматорый.

Эдуард ВІЛЬЧЫНСКІ,
інжынер.

ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Часта чую: вялікую частку выдаткаў па электраэнергіі пакрывае дзяржбюджэт. Ці не маглі б назваць канкрэтныя лічбы? І наогул, калі плануецца ўвесці 100-працэнтную аплату для прыватнага сектара? Чым тлумачыцца рост тарыфаў на электраэнергію?

Лідзія КАЗУБОЎСКАЯ.
Магілёў.

Усе выдаткі за выкарыстаную электраэнергію – за кошт насельніцтва

Менавіта так можа быць ужо ў 2018 годзе. Ставіцца задача, каб да гэтага тэрміну перайсці на 100-працэнтную аплату электраэнергіі насельніцтвам. Зараз яно пакрывае толькі 78,6 працэнта ўсіх выдаткаў.

Рост тарыфаў звязаны з тым, што ў апошні час Расія павышала кошты на газ.

Пры 100-працэнтнай аплаце насельніцтвам элекраэнергіі будзе дзейнічаць механізм сацыяльнай падтрымкі тых сямей, у якіх плата за электрычнасць у горадзе будзе перавышаць 20 працэнтаў сямейнага бюджэту, а ў сельскай мясцовасці – 15 працэнтаў.

МЫСЛИ ВСЛУХ

Болезнь земли – в нашей бездуховности

Мне недавно исполнилось 67 лет. Часто задумываюсь о жизни, о том, что мы, земляне, правильно делаем, а что неправильно. Важно, чтобы была гармония между человеком и природой.

В нашей заводской многотиражке опубликована статья В.Романцова под заголовком «Причина всему – стихия». Я с автором в корне не согласна. Стихии сами по себе не возникают. Вот уже 20 лет я изучаю «Агни Йогу» («Живую Этику»). В этом Учении нахожу ответы на все волнующие вопросы.

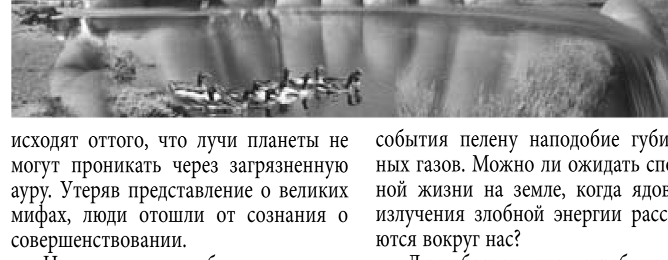
В одной из книг Елена Ивановна Рерих пишет: «Друг, не устраивай землетрясений!» Да, да! Мы все ответственны не только за деяния, слова, которые произносим, но и за каждую мысль. Любое деяние, доброе или злое, громовым эхом отзывается во всех уголках Вселенной. Вот почему без тени иронии «Агни Йога» рекомендует людям не устраивать землетрясений.

Нравственность должна быть на уровне космической ответственности, осознаваемой ясно и четко.

Мы живем в смутное время. Каждый день усиливается напряжение среди природы и людей.

Сознание, задавленное механикой, тонет в безумии.

Духовное сознание отстало от физического. Этика утерялась. Машины отвлекли человека от искусства мышления. Злая воля нагнетает земную ауру. Вокруг одичание и огрубение. Земля больна. В «Живой Этике» пишется, что болезнь Земли, всякие катаклизмы в природе происходят оттого, что лучи планеты не могут проникать через загрязненную ауру. Утеряв представление о великих мифах, люди отошли от сознания о совершенствовании.

Неужели можно убивать, проклинать, неистовствовать без пространственных посланий? Все отлагается явно и тяжко, создавая над местом события пелену наподобие губительных газов. Можно ли ожидать спокойной жизни на земле, когда ядовитые излучения злобной энергии рассеиваются вокруг нас?

Люди беспощадно истребляют земные запасы. Они своими неразумными действиями отравляют землю и воздух, уничтожают леса, уменьшают количество животных, забыв, что животная энергия питает землю. Они расходуют недра, забывая, что равновесие должно быть соблюдено. Они не думают о причинах катастрофы Атлантиды. Упадок земного сада опасен. Никто не думает о значении здоровья планеты.

Люди своим мышлением отравляют окружающее и претворяют его в хаос, говорится в Учении жизни.

О «расстройстве» климата сказано: «Лишенная Благодати, кора планеты отмирает». Я удивляюсь, почему люди не замечают особенных свойств жары, гроз и бурь. Ведь все это связано с людскими безумиями. Не дух ли человечества ответственен за это опасное явление?!

Валентина ПОЖИЛОВА.
г.Светлогорск.

ПАМЯЦЬ

Непагасная зорка Яўгена Мацвеева

Белорусский язык – "беларуская мова",
Голос предков-славян я в тебе узнаю.
Так чарует твое первородное слово,
Будто вещие гусли о чем-то поют…

Гэта радкі з верша Яўгена Мацвеева, які ён прысвяціў святой і чыстай душы беларускага народа – мове. Яна не была для Яўгена Аляксеевіча роднай, але, шмат гадоў пражыўшы ў Беларусі, усёй душой палюбіў гэты запаветны край і яго мову, яго людзей. А нарадзіўся Яўген Мацвееў на Пскоўшчыне ў вёсцы Ракітня. Бацька загінуў на фронце ў час Вялікай Айчыннай вайны, і мама адна гадавала трое дзяцей. Дзве дачкі і сына мела Анастасія Аляксееўна. Жэня ў юнацтве вельмі хварэў, амаль год быў прыкаваны да пасцелі. Тады ён і вызначыўся з выбарам прафесіі.

Закончыў Мінскі медыцынскі інстытут і прыехаў працаваць у тубeркулёзны санаторый "Наваельня" доктарам-фтызіятрам. Тут лячыліся хворыя з усёй краіны. Быў урачом, намеснікам галоўнага ўрача па медыцыне.

Сказаць, што Яўген Мацвееў быў добрым доктарам, не сказаць нічога. Ён быў доктарам ад Бога, чытаў шмат медыцынскай літаратуры, ведаў пра перадавыя метады лячэння туберкулёзу і прымяняў іх у сваёй рабоце. Нездарма яго да гэтага часу памятаюць ва ўсёй рэспубліцы, бо не аднаго чалавека вярнуў да жыцця, пазбавіў ад пакут. Ён меў вышэйшую катэгорыю, шмат узнагарод.

У Дзятлаўскім раёне Яўгена Аляксеевіча памятаюць не толькі як выдатнага спецыяліста, але і як вельмі таленавітага чалавека. Ён ствараў з дрэва сапраўдныя творы мастацтва, якія ў свой час былі на выставе ў Гродне, Мінску, не кажучы ўжо пра Дзятлаўскі краязнаўчы музей. Людзі здалёк ехалі, каб палюбавацца яго цудоўнымі творамі.

Гэты чалавек быў таленавіты ва ўсім. Памятаецца, у санаторыі "Наваельна" ён стварыў самадзейны тэатр. Медыкі ахвотна ўдзельнічалі ў спектаклях, ім было цікава. А як ён сам іграў на сцэне! Гэта трэба было бачыць.

Яўген Мацвееў быў і выдатны паэт. Такія таленавітыя творцы звычайна жывуць у сталіцы, а ён у маленькай Наваельні быў для людзей праменьчыкам святла. Напісаў пра гэты пасёлак свае шчырыя радкі:

Меня, как можжевельник,
Пересадить нельзя:
Все корни в Новоельне
І нет пути назад.
В чужом краю зачахну,
Будь там хоть рай земной,
А здесь живу без страха,
И все мое со мной.
Нигде нужнее не был,
Чем в этой стороне,
Здесь мой кусочек неба,
Узлы моих корней.

Пра што б ён ні пісаў: пра любоў да Радзімы, пра сум ці радасць, пра каханне – радкі кранаюць да глыбіні душы, адчуванне такое, нібы ў спёку глынеш крынічнай вады:

Укрылась за лесом притихшая улица,
Закат умывается в быстрой волне,
А сосны с пригорка на речку любуются,
Никак не решаясь приблизиться к ней.
В объятья друг дружке по-детски доверчиво,
Ятранка и Молчадь, сливаясь, спешат.
Полвека прошло, как таким же вот вечером
Навеки слилась с этим краем душа.

***

Если время покоя вечного
Вдруг настанет, любовь моя,
Убиваться над прахом нечего –
Это буду уже не я.
Если сердце мое беспутное
В состояньи тебя предать,
Не терзайся обидой лютою –
Это буду не я тогда.
А душа обрастет окалиной,
Так, что слезы не станут жечь,
Отвернись от такой развалины –
Это буду не я уже…

У Яўгена Мацвеева была слаўная сям'я. Жонка Ніла Іванаўна – інтэлігентная, вельмі адукаваная і прыгожая жанчына была яму верным спадарожнікам і дарадцам, першым чытачом яго вершаў. Яны некалі разам закончылі Мінскі медыцынскі інстытут і разам прыехалі працаваць у Наваельню. Праз нейкі час у іхнім утульным доме пасялілася мама Яўгена Аляксеевіча і пражыла тут шмат дзесяцігоддзяў. А потым разам жыла і мама Нілы Іванаўны. Усіх чатырох ужо няма на свеце, усе знайшлі свой вечны спачын на Новаяльнянскіх могілках.

У Нілы Іванаўны і Яўгена Аляксеевіча ёсць дастойны прадаўжальнік іх справы – сын Алег. Ён таксама доктар, разам з сям"ёй жыве на Гомельшчыне.

У канцы васьмідзясятых гадоў мінулага стагоддзя Яўген Аляксеевіч стварыў пры Дзятлаўскай раённай газеце "Перамога" літаратурнае аб"яднанне і назваў яго "Пралескі". Людзі, у душы якіх гарыць божая іскра паэзіі, збіраліся на пасяджэнні, абмяркоўвалі свае творы, каб потым надрукаваць іх у газеце на літаратурнай старонцы, ездзілі на сустрэчы з чытачамі ў вёскі Дзятлаўшчыны, выступалі ў Гродне, Пінску. Цудоўны быў час! Творчае жыццё бруіла светлай крынічкай. Вера Хрышчановіч і Георгій Шундрык, Алена Малько і Мікола Грышан і шмат іншых паэтаў былі шчаслівыя, што лёс звёў іх з таленавітым, добразычлівым і спагадлівым Яўгенам Мацвеевым.

Здавалася, што так будзе заўсёды… Але хваробы і гады няўмольныя. Сёлета роўна дзесяць гадоў, як абарвалася жыццё Яўгена Аляксеевіча. Так раптоўна, так шчымліва-балюча і недарэчна… І завялі нашы "Пралескі", бо няма каму саграваць іх душэўным цяплом, талентам, няма каму падтрымліваць і натхняць нашых паэтаў. Няма Яўгена Мацвеева… Дзесяць гадоў прайшло, а ўсё не верыцца…

Нібы прадчуваючы канчыну, ён пісаў:

Всё неустойчиво на склоне лет.
Порою кажется, что очень скоро
Могила матери на всей земле
Единственной останется опорой.
Пускай же небеса мне сохранят
Последнего, родного сердцу друга.
Я словно зверь, сколь ни гони меня,
Сюда вернусь, набегавшись по кругу.
И здесь последний ждет меня привал,
Когда свободу, не грустя, приму я.
Душа отсюда, связи не порвав,
Уйдет на светозарную прямую.

Яго зорка не пагасла. Яна свеціць людзям з яго вершаў, што змешчаны ў васьмі зборніках. "Укажет сердце мне дорогу", "Храня любви небесный свет", "Скрещенье всех дорог" – толькі некаторыя з іх.

Яна свеціць нам, пралескаўцам, у нашай удзячнай памяці. Калі мы прыехалі на Новаяльнянскія могілкі, каб пакланіцца магіле Яўгена Аляксеевіча, а таксама Нілы Іванаўны і іх матуляў, Вера Ігнатаўна Хрышчановіч – вясковая жанчына сталага веку, якую ён так падтрымліваў у творчасці, схілілася і пацалавала крыж на магіле паэта…

Леанарда ЮРГІЛЕВІЧ. *г.Дзятлава.*

Народная Воля
http://www.nv-online.info
30 ЖНІЎНЯ 2016 г.

СТАЛІЦА

Офіс «Газпрома» ў Мінску ўсё ж такі будзе

Работы па ўзвядзенні шматфункцыянальнага дзелавога цэнтра ў Мінску набіраюць абароты і не спыняюцца нават у выхадныя дні.

Будоўля на скрыжаванні сталічнага праспекта Незалежнасці і вуліцы Філімонава ад самага яе пачатку прыцягвае ўвагу жыхароў сталіцы. Спачатку ўсе ахнулі ад навіны, што прыгожы і зручны будынак аўтавакзала "Маскоўскі" зруйнуюць з зямлёй, каб на яго месцы расійскі газавы манапаліст узвёў уласны офіс. Была нават кволая спроба прымусіць сталічныя ўлады скасаваць дамову на будаўніцтва, але збор подпісаў ніякага плёну не даў.

Аўтавакзал знеслі, а на яго месцы доўгі час захоўваўся пустыр, абнесены сінім жалезным плотам. Паколькі незабудаванай гэтая зямля стаяла доўгі час, нарадзіліся чуткі аб тым, што "Газпром" ад уласных планаў адмовіўся. Але ў рэшце рэшт будаўніцтва распачалося.

Што ж тут зараз?

Ужо на падыходах да будоўлі бачна, што работы вядуцца актыўна. На тэрыторыі знаходзяцца некалькі будаўнічых кранаў, многа іншай тэхнікі, бетонных пліт і г.д. Але чамусьці з іх зніклі панарамныя здымкі будучага шматфункцыянальнага офіснага комплексу. Схаваны ад цікаўных вачэй і пашпарт аб'екта. Для таго, каб яго знайсці, прыйшлося добра пабегаць. Інфармацыя, якая на ім размешчана, сведчыць пра тое, што адкрыццё аб'екта запланавана на снежань 2018 года. Дарэчы, першапачаткова планавалася, што "Газпром" пабудуе свой офіс у Мінску на год раней.

На сённяшні дзень з бачных перамен па будоўлі ў вочы кідаецца адна: ідзе работа па будаўніцтве аднаго з офісных будынкаў. Узведзены трохпавярховы каркас, вакол яго курсіруе будаўнічая тэхніка і мітусяцца рабочыя. На тэрыторыю самой будоўлі не запускаюць старонніх людзей:

"Работа ідзе таксама і ў выхадныя дні, думаецца, што да канца 2018 года, як заяўлена, усё будзе гатова", – гавораць на прахадной.

Плошча самой забудовы – ні многа ні мала – 4,5 гектара, а глыбіня катлавана, які быў выкапаны для будаўніцтва, – 12 метраў. Адзначым, што па праекце вышыня галоўнай "вежы" газпромаўскага цэнтра складзе 189 метраў і стане самай высокай забудовай у Мінску. Вакол яе размесцяцца пяць 12–15-павярховых будынкаў. Увогуле сама забудова праектавалася як своеасаблівы "горад у горадзе". Акрамя офісных будынкаў тут будуць знаходзіцца гасцінічны комплекс, басейны, медыцынскі цэнтр і нават цэлая гандлёвая вуліца. "Фішкай" шматфункцыянальнага цэнтра зможа лічыцца амфітэатр, сцэна якога пры неабходнасці зможа трансфармавацца ў вялікі фантан, а ў зімовы час тут будзе каток. Плошча ўсіх абудаванняў, якія тут плануецца збудаваць, – 264.000 квадратных метраў, што значна больш плошчы, якую займае абудаваная зусім побач Нацыянальная бібліятэка Беларусі.

Дарэчы, кошт будаўніцтва ацэньваецца прыкладна ў 500 мільёнаў долараў. І гэта арыентыровачная лічба, якая да канца будаўніцтва можа быць скарэкціравана.

Віталь ГАРБУЗАЎ.

З ПРЫЗНАЧЭННЕМ!

Сын дысідэнта стаў дэканам

На гістарычным факультэце БДУ адбыліся кадравыя змены.

Сяргей Ходзін, папярэдні дэкан гістфака, знаходзіўся на сваёй пасадзе 15 гадоў (з 2001-га). Па працягласці кіравання ён амаль паставіў рэкорд: больш за яго (18 гадоў) факультэт узначальваў толькі **Пётр Савачкін** (1955–1973).

Цяпер Ходзін пайшоў па павышэнні – стаў прарэктарам БДУ па навучальнай працы. Яго месца заняў дацэнт, кандыдат гістарычных навук **Аляксандр Каханоўскі** *(на здымку)*, які за працу 25 гадоў з'яўляўся намеснікам дэкана гістфака (як пры Ходзіне, так і пры двух яго папярэдніках).

Новы кіраўнік факультэта – сын вядомага айчыннага краязнаўцы, гісторыка і музеязнаўцы **Генадзя Каханоўскага**. У савецкія часы Генадзь Аляксандравіч меў рэпутацыю чалавека, не згоднага з дзеючай уладай ("нязгодны" з латыні – "дысідэнт"). У 1969 годзе, калі Каханоўскі-старэйшы працаваў у Мінскім абласным краязнаўчым музеі (што ў Маладзечне), атэстацыйная камісія прызнала яго працу шкоднай для камуністычнага выхавання савецкіх людзей. Звольненага Генадзя Каханоўскага аднавілі на працы дзякуючы заступніцтву **Максіма Танка**, **Янкі Брыля** і іншых творцаў.

Вадзім БРОННІКАЎ.

ЖУРНАЛІСТ ВЯРНУЎСЯ З КАМАНДЗІРОЎКІ

У Жыткавічах – свае Дразды

Як жыве раённая эліта?

У якіх умовах жыве старшыня звычайнага беларускага райвыканкама? Хто яго суседзі? Прадстаўнікі якіх прафесій могуць сабе дазволіць жыллё побач з начальствам? Карэспандэнт «Народнай Волі» пацікавіўся раёнам жыткавіцкага элітнага жылля.

Дом для старшынь райвыканкама

Афіцыйна Жыткавічы падзяляюцца на пяць мікрараёнаў. Сярод іх Азёрны, Усходні, Сельгастэхніка… Але ў гарадскім фальклоры сустракаюцца яшчэ дзве мясцовасці: Царскае сяло і Вараўская слабада. Як тлумачаць мясцовыя жыхары, другая назва з'явілася ў 1990-я гады. Маўляў, гаспадар ці не кожнага сціплага дамка, размешчанага ўздоўж вуліцы Сацыялістычнай (ідзе з цэнтра горада на поўдзень), краў па цагліне і будаваў сваё жыллё гадамі.

А вось Царскім сялом называюць раён элітнага жылля, размешчанага па два бакі ад той жа вуліцы Сацыялістычнай (толькі бліжэй да цэнтра горада). Адна з частак жыткавіцкіх Драздоў размешчана на вуліцах Кацубінскага і Кляновай (абедзве знаходзяцца перпендыкулярна да Сацыялістычнай). Як кажуць мясцовыя жыхары, многія чыноўнікі змаглі атрымаць на будаўніцтва мільённыя крэдыты, якія хутка з'ядала інфляцыя. Нібыта тое мела месца на пачатку 1990-х, калі ўрад краіны ўзначальваў **Вячаслаў Кебіч**. Некаторыя гаспадары дамоў ужо на пенсіі, некаторыя пры пасадах. Можаце сабе ўявіць, наколькі папоўнілася б казна, калі б сённяшнія ўлады заставілі раскашэліцца па поўнай праграме тых, хто, вобразна кажучы, у свой час аб'ягорыў дзяржаву. Але, падобна на тое, што А.Лукашэнка баіцца чапаць багатых.

Кажуць, што ў адным з дамоў па вуліцы Кацубінскага жыве **Дзмітрый Гайкевіч**, старшыня Жыткавіцкага райвыканкама. Дом цагляны, са склепам і альтанкай, плошчай трохі больш за 100 квадратных метраў. Паводле дакументаў, гэта службовае жыллё КУП "Жыткавіцкі камунальнік". Гэтую інфармацыю пацвярджаюць мясцовыя жыхары. Яны кажуць, што да Гайкевіча ў доме жылі іншыя старшыні райвыканкама.

Дарэчы, лёс былых гаспадароў дома склаўся па-рознаму. **Мікалай Какора** (2008–2013) быў звольнены Аляксандрам Лукашэнкам за ўчынак, *"несумяшчальны са знаходжаннем на дзяржаўнай службе"* (чыноўніка абвінавацілі ў выкарыстанні службовага становішча). А вось **Аляксандр Мікалуцкі** (2013–2015) адправіўся на павышэнне і стаў першым намеснікам старшыні Гомельскага аблвыканкама.

Святар па суседстве

Жыткавіцкае Царскае сяло – нібы свая дзяржава ў мініяцюры. Бо сярод гаспадароў будынкаў маюцца прадстаўнікі самых розных прафесій.

Гаспадыня аднаго з самых шыкоўных дамоў на вуліцы Кляновай мае дачыненне да **Анатоля Пашука** – галоўнага ляснічага Жыткавіцкага лясгаса.

Хто з'яўляецца суседзямі ляснічага? Побач жыве **Алена Саўчыц**. Жанчына з такім жа імем фігуравала ў раённай газеце "Новае Палессе" як старэйшы прадстаўнік раённага Савета дэпутатаў.

Яшчэ адзін сусед – протаіерэй **Генадзь Хаткевіч**. Да красавіка гэтага года ён з'яўляўся настаяцелем прыходу храма Святой вялікамучаніцы Параскевы Пятніцы ў Жыткавічах. У 1975-м гэта царква была спалена, яе аднаўленне, якое пачалося падчас перабудовы, завяршаў якраз Хаткевіч. Цяпер протаіерэй з'яўляецца настаяцелем прыходу храма Феадосія Чарнігаўскага ў тых жа Жыткавічах, будаўніцтва якога завяршылася сёлета.

На другім баку вуліцы мясцовыя жыхары паказваюць на дом **Уладзіміра Радаўца**. Ён з'яўляўся кіраўніком ААТ "Тураўшчына" (былы кансервавы завод, які належыць "Белаграпрамбанку"). Цяпер Радавец – дырэктар "Жыткавіцкага агратэхсэрвісу". Яго дом, як і дамы суседзяў, выглядаюць зусім сціпла.

Новае Царскае сяло

На другі бок ад вуліцы Сацыялістычнай знаходзіцца яшчэ адзін элітны раён, які прэтэндуе на статус новага Царскага сяла. Гаворка пра дамы на вуліцы Малінавай. Катэджы на ёй з'явіліся пазней, ужо ў "нулявыя". Яны належаць старшыні суда Жыткавіцкага раёна **Алегу Касцючэнку**; дырэктару Дарожна-эксплуатацыйнага ўпраўлення-111 **Мікалаю Штукару**, экс-намесніку старшыні Жыткавіцкага райвыканкама **Сяргею Таболічу**.

Найбольш таямнічы жыхар Царскага сяла – **Іван Аліфяровіч**. Як піша раённая газета, ён з'яўляецца старэйшынам у вёсцы Замошша (што ў 35 кіламетрах ад Жыткавічаў), *"усю сваю працоўную дзейнасць прысвяціў лясной галіне, працуючы ў Ветчынскім лясніцтве. А цяпер дапамагае аднавяскоўцам вырашаць іх праблемы"*.

Прызнаемся шчыра: большасць дамоў жыткавіцкага Царскага сяла выглядаюць элітнымі хутчэй на ўзроўні раёна. У Мінску на большасць з іх мала хто звярнуў бы ўвагу. Праўда, існуе адна пікантная дэталь. Усе дамы на Малінавай пабудаваны праз льготны крэдыт "Беларусбанка". У большасці выпадкаў крэдыт у рублях адкрыты яшчэ ў 2010 годзе, калі курс долара складаў менш за 3 тысячы недэнамінаваных рублёў.

Дзяніс МАРЦІНОВІЧ.

Фота аўтара.

Як сцвярджаюць мясцовыя жыхары, менавіта тут жыве Дзмітрый Гайкевіч, старшыня Жыткавіцкага райвыканкама.

Дом, чые гаспадары маюць дачыненне да Анатоля Пашука, галоўнага ляснічага Жыткавіцкага лясгаса.

У адным з такіх дамоў жыве Уладзімір Радавец, дырэктар "Жыткавіцкага агратэхсэрвісу".

ЮБІЛЕЙ

Брава, Браварская!

Заўтра спаўняецца 100 гадоў з дня нараджэння легенды Купалаўскага тэатра

Калі ўспамінаюць народную артыстку Зінаіду Браварскую, заўсёды ўдакладняюць, што яна была яшчэ і парторгам тэатра. Цяпер можна ўсміхнуцца, узгадаўшы гэты факт. Аднак у той час ён азначаў несумненныя лідарскія якасці персоны. Зінаіда Іванаўна сапраўды была ў тэатры важаком – фармальным і нефармальным: выбівала, даставала, апекавала, задавальняла… Усё гэта, вядома, не варта было б узгадваць, калі б актрыса не была лідарам і ў прафесіі. Яе талент быў іскрыстым, шматколерным, шматгранным. У кожнай ролі яна была зусім іншая, не падобная ні на адну з ранейшых гераінь. Выступала таксама і як аўтар і рэжысёр пастановак на радыё.

Сцэне Зінаіда Браварская служыла пакорліва, была адданая ёй без астатку. Таму другі факт, які абавязкова ўспамінаюць, тычыўся яе асабістага жыцця і быў бязмерна трагічны. У дзень смерці свайго 12-гадовага сына, які трапіў пад колы грузавіка ў двары свайго дома, актрыса ўсё роўна выйшла на сцэну тэатра. Многія тады асуджалі яе за гэта. А яна ж ратавалася ад вар'яцтва мацярынскага гора. Ды дзе ж яшчэ, як не на сцэне?.. Тэатр заўсёды быў ёй «месцам сілы».

Зінаіда Іванаўна нарадзілася на маленькай чыгуначнай станцыі пад Адэсай. Калі паехала паступаць у Дзяржаўны інстытут тэатральнага мастацтва (ГИТИС), мама так-сяк наскрэбла дачцэ на квіток у адзін бок. А на зваротны шлях дала дзяўчынцы «натуру» – новую байкавую коўдру. Маўляў, прадасі – дабярэшся назад дадому.

Гэтае «назад» ніяк не ўваходзіла ў планы Зінаіды. Яна наважылася паступіць, як бы там ні было, – і яе прынялі ў прэстыжную маскоўскую ВНУ. Доўга змагалася з украінскім акцэнтам – і перамагла яго. У 1937 годзе па размеркаванні прыехала працаваць у Мінск, у 1938-м яе запрасілі ў Першы беларускі тэатр. Яна вывучыла беларускую мову.

Народная артыстка Зінаіда Браварская належыць да плеяды «вялікіх старых» Купалаўскага тэатра. Яе партнёрамі былі Рахленка, Ржэцкая, Глебаў, Малчанаў… Яе вучнямі (больш за 20 гадоў аддала яна Акадэміі мастацтваў) сталі многія цяперашнія народныя і заслужаныя артысты. На жаль, я занадта позна прыйшла да Зінаіды Іванаўны на інтэрв'ю: актрыса разумела, што творчы шлях пройдзены, і збіралася пісаць кнігу. Яна не хацела разменьвацца на газетны жанр. Пісаць дапамагала вядомая журналістка – актрыса ўжо вельмі дрэнна бачыла, інакш ёй ніякія памочнікі не спатрэбіліся б. Але справа, здаецца, па нейкіх прычынах зацягвалася. Зінаіда Іванаўна нервавалася. Пры мне яна патэлефанавала журналістцы і сказала, як малой: «Вы разумееце, што маё жыццё можа скончыцца кожны дзень?» Гэта быў тон парторга. І… крык аб дапамозе… Мне здаецца, яна ўсё ж такі не баялася смерці. Браварская, як заўсёды, баялася не выканаць задуманае.

Сёння ў музеі тэатральнай і музычнай культуры адкрываецца выстава да 100-годдзя з дня нараджэння вялікай актрысы. На адкрыццё прыйдуць яе малодшыя калегі па сцэне – успомніць дзівосную жанчыну, стойкага салдата сцэны, геніяльную актрысу Зінаіду Браварскую.

Вікторыя ДРОЗД.

АКЦЫЯ

Чытаем па-беларуску!

1 верасня школы і гімназіі Брэста адкрыюць свае дзверы адукацыйным урокам «Чытаем па-беларуску з velcom». Настаўнікамі праекта стануць вядомыя беларускія пісьменнікі і акцёры, а таксама прадстаўнікі Брэсцкага гандбольнага клуба імя А.П. Мяшкова.

У верасні ў рамках ініцыятывы дадатковыя заняткі беларускай мовы і літаратуры пройдуць у агульнай колькасці ў 25 школах Брэста, Кобрына, Бярозы, Баранавічаў, Пінска і Лунінца. Арганізатар праекта – кампанія velcom пры падтрымцы Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. Нязменныя настаўнікі праекта – вядомыя пісьменнікі **Уладзімір Ліпскі, Раіса Баравікова, Алена Масла, артыст Юрый Жыгамонт** пазнаёмяць вучняў пачатковых класаў з дзіцячай беларускай літаратурай, распавядуць пра асаблівасці граматыкі і правядуць інтэрактыўныя гульні.

«Гандбольны флагман краіны – БГК імя Мяшкова – надае нямала ўвагі папулярызацыі беларускай мовы. У прыватнасці, шэраг нашых кампаній сацыяльнай рэкламы праводзіцца на беларускай мове. Вядома, мы з задавальненнем адгукнуліся на ініцыятыву «Чытаем па-беларуску», якая прыцягвае дадатковую ўвагу да беларускай мовы і культурнай спадчыны, – адзначыла прэс-служба БГК імя Мяшкова. – *Упэўнены, што такія праекты здольны падняць цікавасць да вывучэння мовы сярод тых, хто раней не цікавіўся гэтым у дастатковай ступені».*

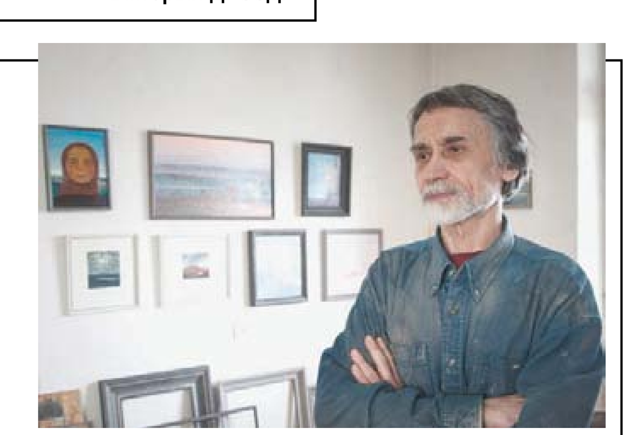
Галоўная задача сацыяльна-адукацыйнага праекта «Чытаем па-беларуску з velcom» – развіць цікавасць да беларускай мовы і культуры ў школьнікаў малодшых класаў і папулярызаваць чытанне на беларускай мове. Праект пачаўся ў Мінску ў кастрычніку 2015 года і прайшоў у 30 установах адукацыі, уключаючы дзве дадатковыя школы з асаблівасцямі развіцця. Арганізатары «Чытаем па-беларуску з velcom» увесь гэты час атрымлівалі мноства лістоў з просьбамі правесці падобныя заняткі ў рэгіёнах страны. Таму ўвесну 2016 года праект выйшаў на рэспубліканскі ўзровень, і яшчэ 25 урокаў былі арганізаваны ў Гомельскай вобласці. За першы навучальны год у займальных занятках на беларускай мове прынялі ўдзел больш за 6500 школьнікаў.

Акрамя пастаяннага складу настаўнікаў праекта ў якасці выкладчыкаў выступалі вядомыя асобы, неабыякавыя да роднай мовы: **Алег Страхановіч** – футбаліст ФК «Славія-Мазыр», **Зміцер Ліхтаровіч** – шматгадовы капітан БАТЭ, **Алег Лепешанкоў** – журналіст і тэлевядучы, **Яўген Перлін** – тэлевядучы Белтэлерадыёкампаніі, **Аляксандр Куль** – дырэктар па маркетынгу «Цмокі-Мінск», **Андрусь Такінданг** – музыкант і тэлевядучы, прадстаўнікі ХК «Металург-Жлобін».

Як чакаецца, у агульнай колькасці 150 школ і больш за 15.000 вучняў па ўсёй Беларусі прымуць удзел у сацыяльнай адукацыйнай ініцыятыве «Чытаем па-беларуску з velcom».

ВЕРНИСАЖ

Как японки покупали Батальонка

С живописью Егора Батальонка я познакомилась очень давно. Однажды в составе небольшой делегации мы прибыли в Рим, чтобы представить картины белорусских художников европейцам. Наше посольство в Италии постаралось арендовать выставочные площади на знаменитой Пьяцца дель Пополо в пристройке одной из старинных церквей, которая с некоторых пор использовалась как галерея. Надо ли говорить, что зал был очень хорош, очень выигрышный: это всегда важно, а тогда особенно, ведь предстояла выставка-продажа белорусских картин.

Организаторы представили работы отличных белорусских живописцев, уважаемых профессионалов, мэтров. Среди них и картины Е.Батальонка. Открытие прошло очень тепло и дружественно – несмотря на то, что никто из итальянского МИД и мэрии к нам не пришел (в 2005 году они смотрели на официальные делегации из Беларуси через губу).

И выставка начала свою работу. Но продать картину современного художника в Риме? Это непросто в городе, насыщенном великолепным искусством всех времен и народов. Хотя люди – в основном туристы –заходили к нам постоянно. Улыбались, хвалили. И уходили. Наконец появились, как сейчас помню, две молоденькие девушки-японки с рюкзачками за спиной. Обошли экспозицию раз, обошли другой, бойко что-то обсуждая. И… вдруг решительно достали кошелек. Что же они выбрали? Пейзаж Егора Батальонка! Скажу честно: это была единственная продажа с той «итальянской» выставки. Что зацепило в живописи белорусского мастера японских девушек? Возможно, они сами не сформулировали бы ответ... А может быть, сказали бы: гармония и чувственность. Теплота и простор.

Сейчас картины Батальонка выставлены в Национальном художественном музее – открылась персональная выставка художника, посвященная его 70-летию. Дипломат и писатель Владимир Георгиевич Счастный, тонкий ценитель изобразительного искусства, сказал на открытии: «Купил бы все! И повесил бы все в своем доме». Но, признался чуть позже, таких средств у него, к сожалению, нет.

Да, белорусы сейчас покупают картины редко – не тот экономический климат. Но, возможно, на выставке появятся туристы? Как когда-то в Италии…

Елена МОЛОЧКО.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
30 ЖНІЎНЯ 2016 г.

Кто правил Украиной?

Первый президент – Леонид Кравчук (1991–1994)

Второй президент – Леонид Кучма (1994–2005)

Третий президент – Виктор Ющенко (2005–2010)

Четвертый президент – Виктор Янукович (2010–2014)

ТОЧКА ЗРЕНИЯ

Сергей РУДЕНКО, политический обозреватель:

«Иного пути у украинцев нет»

25 лет назад, когда Верховная Рада провозглашала независимость украинского государства, вряд ли кто-то мог представить, что право суверенности украинцам придется отстаивать с оружием в руках. Тогда мы все радовались, что смогли без крови реализовать мечту многих поколений – получить собственное государство. Но настоящая борьба за независимость началась два года назад – после вторжения России в Крым и Донбасс.

Отчетливо помню период борьбы за украинскую независимость в конце 1980-х. Тогда в Киеве, Львове и многих других городах страны появились первые демократические силы. Многотысячные митинги сторонников независимой Украины, возвращение диссидентов из тюрем, студенческая революция в центре Киева, разговоры о том, какое государство мы хотим построить, – украинцы жили активной политической жизнью, целью которой была независимость.

В то время Украину очень часто сравнивали с Францией – и по экономическому потенциалу, и по территории, и по перспективам. Помню, как листовки с таким сравнением раздавали в центре Киева. Думаю, и многие украинцы были уверены, что с приобретением независимости их жизнь значительно улучшится. Или по крайней мере не станет хуже. Тем более что после провала путча ГЧКП в Москве стало очевидно, что находиться в СССР небезопасно.

Словом, те, кто в конце 1980-х – начале 1990-х годов боролся за независимость Украины, во многом были романтиками, которые даже не представляли себе, что прощание с «совком» будет таким долгим, кровавым и мучительным. Ведь после 24 августа 1991 года СССР в Украине не исчез. Он просто трансформировался. Люстрация не состоялась, декоммунизация проведена не была, страной остались править те же люди. Бывшие коммунисты стали у руля нового государства, комсомольцы начали создавать первые коммерческие предприятия, а романтики-демократы так и остались романтиками или же примкнули к новой правящей элите.

Творцом нынешней модели государства, при котором олигархи получили контроль не только над экономикой, но и над политикой, стал Леонид Кучма. Именно во время его президентства произошло большое перераспределение государственной собственности. Именно при нем появилось несколько финансово-политических групп, которые до сих пор владеют Украиной.

Президент Кучма пытался руководить государством, как заводом. Да и как он мог это делать иначе, если у него на момент избрания главой государства не было другого опыта? Для него олигархи были «начальниками цехов», которые помогали ему развивать экономику. Постепенно набирая финансовый и политический вес, олигархат стал каркасом для украинского государства. Вначале олигархи контролировали экономику, затем стали скупать СМИ, а позже – партии и чиновников. В конце концов один из них – Петр Порошенко – был избран президентом.

В итоге мы получили Украину олигархическую. Страну, в которой все покупается и продается, в которой не действуют суды. Страну, в которой выросло уже целое поколение клептократов. Страну, где права и свободы человека – это нормы Конституции, а не нормы жизни. Страну, в которой часть государственной верхушки работала в интересах чужого государства.

Словом, построить свою Францию нам пока не удалось. Зато удалось не потерять уверенность в том, что наша страна может быть иной. И она будет иной. За это положили свои жизни тысячи украинцев на востоке Украины. Самым лучшим памятником для них и будет сильное, процветающее украинское государство.

Сегодня в Украине все четко понимают: жить так, как раньше, нельзя.

25-летие независимости украинцы отмечают в ожидании кардинальных реформ. За последние два года было несколько попыток изменить страну. Но очевидно, что и создание новой полиции, и организация Национального антикоррупционного бюро – лишь витрина тех реформ, которые необходимы Украине.

В 1994 году тогдашний президент Леонид Кучма вопрошал с трибуны Верховной Рады: «Скажите, какую Украину надо построить, и я ее построю». Сейчас таких вопросов нет. План новой Украины, которую нам еще предстоит построить, составил Евромайдан. Два года назад украинцы дали четко понять, какое государство они хотят: проевропейское, без коррупции и олигархов, со справедливым судом и ответственными чиновниками, с армией, способной защитить территориальную целостность страны от агрессора.

Война на востоке Украины и оккупация Крыма изменили отношение украинцев и ко Дню независимости, и к своей жизни. Большинство из них понимают: будущее зависит исключительно от них и от того государства, которое нам еще предстоит построить. А точнее – отстроить. В день 25-летия независимости мы находимся в начале нового этапа украинского государства – этапа перезапуска страны. Иного пути у нас нет.

ПУЛЬС ПЛАНЕТЫ

На Гавайях завершился эксперимент по подготовке к полету на Марс

Завершился эксперимент, целью которого была имитация условий, в которых люди будут жить и работать на Марсе. Эксперимент проходил на Гавайских островах и длился один год. В нем принимали участие шестеро ученых из США, Германии и Франции – трое мужчины и три женщины.

На протяжении года шестеро ученых проживали в изолированном пространстве, симулирующем условия на Марсе, и питались консервами, высушенными и замороженными продуктами.

Президент Узбекистана Ислам Каримов доставлен в больницу,

Об этом информируют официальные источники Узбекистана.

Дочь президента Узбекистана Ислама Каримова Лола Каримова-Тилляева подтвердила, что ее отец госпитализирован с инсультом. «По причине мозгового кровоизлияния, которое случилось в субботу утром, он госпитализирован и находится в реанимационном отделении. Состояние его оценивается как стабильное», – написала Каримова на своей странице в «Фейсбуке».

По ее словам, сейчас еще рано делать какие-либо прогнозы относительно будущего состояния президента.

Бывший высокопоставленный функционер коммунистической партии Каримов правит Узбекистаном со времен СССР. Он избегал говорить о перспективах смены власти в этой самой густонаселенной республике мусульманской Центральной Азии, граничащей с Афганистаном, отмечает агентство Reuters.

На Западе неоднократно критиковали Ташкент, обвиняя власти Узбекистана в ущемлении прав человека, коррупции в высших эшелонах власти. Несмотря на это, Соединенные Штаты рассматривают Узбекистан как партнера в усилиях по обеспечению стабильности в регионе.

Космический поезд доставит на Марс за 37 часов

Сегодня полет космического корабля к Луне занимает несколько суток, а чтобы достичь Марса, потребуется как минимум полгода. И если колонизация Красной планеты входит в планы человечества на обозримое будущее, то о пилотируемых полетах к более далеким планетам пока приходится только мечтать.

Но, как известно, мечтать не вредно. Мало того, история знает много случаев, когда подобные мечты приводили к созданию революционных технологий. Специалисты некоммерческой организации Imaginactive предложили концепцию космического поезда, который в будущем сможет с огромной скоростью бороздить просторы Солнечной системы и доставлять грузы и пассажиров в ее самые удаленные уголки.

На первом этапе полета космический поезд будет разгоняться за счет ракетных двигателей – благо его внушительные размеры позволят разместить много топлива. Кроме того, аппарат будет совершать гравитационные маневры вокруг планет, что позволит увеличивать скорость «бесплатно». Концепция также предполагает установку вдоль основных трасс поезда станций, аккумулирующих энергию солнечных батарей и передающих ее несущемуся мимо поезду с помощью лазеров. В результате «Солнечный экспресс» сможет разгоняться до фантастической скорости 3000 километров в минуту.

ЛИЧНОСТИ

Главу Всемирного банка выдвинули на второй срок

Соединенные Штаты выдвинули президента Всемирного банка **Джима Ен Кима** на второй срок.

Министр финансов США Джейкоб Лью высоко оценил усилия Кима по искоренению бедности в мире, по борьбе с неравенством и изменением климата. По словам Лью, Ким умело руководил действиями Всемирного банка в ситуации с эпидемией лихорадки Эбола и во время миграционного кризиса, а также настаивал на проведении необходимых реформ в ведомстве.

Американский врач и антрополог, в прошлом президент колледжа, Ким возглавляет банк с 2012 года.

Решение по кандидатуре главы ВБ будет принято к середине сентября.

ЭВРИКА!

Фантазии и реалии Элона Маска

Недавно Элон Маск, генеральный директор Tesla Motors, поделился своими планами на ближайшие десять лет. Многое из некогда задуманного он уже реализовал. Так, удалось воплотить в жизнь идеи о создании электромобилей, сконструировав Tesla Roadster, Tesla Model S, которые были приняты автолюбителями на ура. Стала сенсационной бюджетная версия – Tesla Model 3.

Ноу-хау изобретателя – массовое использование солнечной энергии и генерация электроэнергии с нулевым уровнем выбросов, над чем он не перестает трудиться.

Какими Элон Маск, создатель компании-прорыва в мире технологий, видит следующие 10 лет? Его амбициозные планы о технологических реформах поражают воображение. Сложно поверить, что будущее человечества может зависеть от идей одного гения и его команды, однако намерения этого человека не дают нам повода в нем сомневаться. В новом 10-летнем плане Элон Маск намерен интегрировать производство и накопление энергии, охватить большинство потребительского рынка путем создания новых вариаций электрических транспортных средств: тяжелых грузовых автомобилей и пассажирского городского транспорта.

Одной из приоритетных задач этого десятилетия является быстрый рост объема производства, создание электромобилей, которые будут оборудованы системой автоматического управления и смогут сохранять работоспособность при неисправности внутренних "органов", другими словами, будут автономны. Наличие беспилотных автомобилей будет означать, что мы сможем вызвать их практически из любого места. Сев в машину и занимаясь своими делами, не заметим, как Tesla бесшумно и безопасно доставит нас домой. Еще одна интересная деталь: создатель Tesla предполагает, что в то время, когда мы будем в офисе заниматься служебными делами, машина будет «крутиться» по городу, как такси, принося нам дополнительный доход.

Обратим внимание на другой проект компании Tesla. Недалеко от Амстердама началось строительство полностью автономного экопоселения. Автор проекта – компания ReGen из США. Мини-город сам будет производить нужные для жизни ресурсы (электроэнергию, пищу) и перерабатывать отходы. По словам разработчиков этой программы, дома будут покрыты специальным стеклянным каркасом, который улучшит их теплоизоляцию, тем самым снижая затраты на отопление зимой и позволяя выращивать экологически чистые продукты круглый год. ReGen предлагает модель поселения, которая основывается на вертикальном садоводстве и гидропонике. Растения высаживают не в открытый грунт, а в специальные контейнеры, которые поливаются водой, специально обогащенной полезными веществами. Растения, высаженные на стеллажах вертикально, занимают в 50 раз меньше пространства по сравнению с обычным фермерством. Такой микс технологий экономит 90% воды и ускоряет рост растений в 10 раз.

Другое и пока противоречащее нашим реалиям будущее не так далеко, как может показаться. В бешеном ритме жизни мы даже не заметим, как новые технологии незаметно вольются в нашу жизнь. Нам больше не придется стоять у плиты или подметать пол – предоставим это домашним роботам-помощникам. Несомненно, для больших изменений нам всем нужно будет немного потрудиться, но результаты не заставят ждать.

Дарья КУЗЬМИНА.

НОВОСТИ ГЕРМАНИИ

Половина немцев – против нового срока полномочий для Меркель

Вопрос о том, следует ли Ангеле Меркель вновь выдвигать свою кандидатуру на пост канцлера ФРГ, расколол немцев. Каждый второй респондент выступает против этого, свидетельствуют данные опроса.

В то же время, согласно результатам исследования, обнародованным в воскресенье, 28 августа, среди сторонников Христианско-демократического союза (ХДС) за новый срок Меркель на посту канцлера выступают 70 процентов респондентов, а 22 процента – против.

По данным СМИ, Ангела Меркель вновь отсрочила решение о том, будет ли она вновь претендовать на пост главы правительства. Она определится в этом вопросе лишь в начале 2017 года, после того как выяснится, окажет ли ей поддержку партнер ХДС по блоку – Христианско-социальный союз.

Правительство ФРГ утвердило концепцию гражданской обороны

Согласно обновленной концепции гражданской обороны, население Германии должно позаботиться о запасах продовольствия на 10 дней, пока правительство не задействует предусмотренные средства защиты.

Власти объясняют это тем, что в случае бедствия население может оказаться отрезанным от служб спасения. Запасов воды должно хватить хотя бы на пять дней – из расчета по два литра в день на человека.

Усиливается контроль на границе со Швейцарией

Цель – сдержать приток нелегальных иммигрантов.

Об этом заявил министр финансов Швейцарии **Ули Мауэр,** отметив при этом, что, по всей видимости, Германия перестала раскрывать объятия для всех устремляющихся в нее иммигрантов.

США–Германия: какими будут отношения?

Эскалация напряженности в отношениях между Украиной и Россией продемонстрировала европейским и североамериканским партнерам необходимость поддержания украинского статус-кво. Для Соединенных Штатов это означает, что теперь, в условиях выхода Великобритании из ЕС, роль проводника американской политики в Европе больше всего подходит Германии.

Отношения США и Великобритании всегда были особыми по причине общности языка и тесных исторических связей. Однако «проводником» в европейскую политику для Соединенных Штатов становится Берлин, а не Лондон. В свете единой политики США и Евросоюза в отношении России, а также необходимости укрепления НАТО и растущего противостояния джихадизму можно ожидать только укрепления связей Америки и единой Европы.

Немка Фогель доехала до золота Рио на разваливающемся велосипеде

На олимпийском велодроме в Рио-де-Жанейро разыгрывали два комплекта наград. Вероятно, самой захватывающей победа была для немки Кристины Фогель: во время финального заезда ее велосипед лишился седла, но это не помешало ей опередить соперницу из Великобритании.

«Я его потеряла на последних метрах, это было сумасшествие. Я боролась, чтобы не свалиться. Пыталась не упасть – ведь на такой скорости (около 60 км/ч) ты не можешь стоять на педалях, тебе нужно сидеть», – объяснила Фогель после финиша.

Пилот провел ночь на дереве

Пилоту легкомоторного самолета пришлось провести 12 часов на дереве после того, как его воздушное судно потерпело крушение в 30 километрах от Штутгарта на юге Германии.

Авария произошла в темное время суток, однако спасатели не смогли оказать пилоту помощь в ночные часы, опасаясь, что самолет может рухнуть с 30-метровой высоты.

Только во вторник утром 59-летнему летчику помогли спуститься на землю. Сообщается, что в результате неудачной посадки он не пострадал.

Полностью покрывающая тело женская одежда, которую носят некоторые мусульманки, не подходит для немецкого общества

Так заявил министр внутренних дел Германии **Томас де Мезьер.**

Несколько высокопоставленных деятелей консервативного блока Ангелы Меркель выступили с призывом о запрете женских одеяний, полностью закрывающих тело, поскольку они демонстрируют недостаточную интеграцию, служат символом подчиненного и второстепенного положения женщин, а также могут создавать угрозу безопасности.

Министр подчеркнул, что открытое лицо необходимо как для социального единства страны, так и просто в целях безопасности – к примеру, во время вождения автомобиля.

Де Мезьер пояснил, что закрывающая лицо одежда может мешать водителю ориентироваться на дороге, так как ограничивает его периферийное зрение. Кроме того, человека в такой одежде не смогут сфотографировать дорожные камеры.

Также министр напомнил, что в некоторых случаях немецкое законодательство уже сейчас прямо требует, чтобы люди не прятали свои лица – например, во время демонстраций и других массовых мероприятий.

Согласно исследованию, проведенному Федеральным бюро по делам мигрантов и беженцев в 2009 году, более двух третей мусульманок в Германии не носят даже головных платков.

Разговоры о запрете на ношение полностью покрывающей тело мусульманской одежды вновь начались этим летом после серии нападений сторонников радикального ислама на мирных жителей Европы.

У СУСЕДЗЯЎ

Расце колькасць палякаў з так званай ганаровай пенсіяй

У Польшчы расце колькасць палякаў, якія атрымліваюць ад Упраўлення сацыяльнага страхавання ганаровую пенсію – больш за 798 еўра ў месяц. На такія фінансавыя сродкі ў Польшчы маюць права грамадзяне, якім споўнілася 100 гадоў.

Цяпер у Польшчы права на ганаровую пенсію маюць 2300 чалавек. Паводле статыстычных дадзеных Упраўлення сацстрахавання, з году ў год іх колькасць павялічваецца. У 2007 годзе ў Польшчы пражывала каля 1,5 тысячы доўгажыхароў, а ў 2035 годзе іх будзе, хутчэй за ўсё, 9700 чалавек.

З 2009 году колькасць ганаровых пенсій у Польшчы вырасла амаль удвая.

Народная Воля http://www.nv-online.info 30 ЖНІЎНЯ 2016 г.

ДАВЕДАЧНАЕ БЮРО СПАЖЫЎЦОЎ

На пытанні чытачоў адказвае старшыня Пухавіцкай раённай арганізацыі ГА "Беларускае таварыства абароны правоў спажыўцоў" Васіль ВАЛАСЮК.

Не працуе лічыльнік электраэнергіі

Купілі кватэру, але не новую. Неяк не звярнулі ўвагі, што лічыльнік электраэнергіі не працуе. Што нам зараз рабіць? Звяртацца да былых уладальнікаў кватэры?

Таццяна ЗЯНЬКОВІЧ, Мінск.

– Па-першае, трэба быць больш уважлівымі, калі робіце такія сур'ёзныя пакупкі. Але зараз вам трэба звяртацца за вырашэннем праблемы не да былых уладальнікаў жылля, а ў "Мінскэнерга". Там спецыялісты патлумачаць, што неабходна, каб адрамантаваць лічыльнік альбо замяніць яго.

Звініць электраміксер

Пяць месяцаў таму набыў электраміксер у адным буйным магазіне бытавой тэхнікі. Зараз апарат пачаў падчас работы звінець. Баюся, што ў адзін цудоўны момант матор і наогул зламаецца. Ці можна вярнуць тэхніку ў магазін? Чэк захаваўся.

Сяргей УЛАСАЎ, г.Ліда.

– Вярнуць можна толькі праз гарантыйную майстэрню.

Дзе праверыць вагу кавуна?

Купіў на рынку кавун на 9 кг. Прыйшоў дадому, узважыў, аказалася, што яго вага амаль на кілаграм меншая. Ці можна на адкрытым рынку (а кавуны прадавалі з машыны) дзесьці пераправерыць вагу, каб пераканацца, што не падманулі? І што рабіць, калі падманулі?

Васіль ЛЕДНІК, г.Орша.

– На кожным адкрытым рынку ў адміністратара ёсць кантрольныя шалі, дзе можна адразу праверыць вагу набытага тавару. Дарэчы, у Беларусі па законе забаронены гандаль кавунамі па-за рынкам, і санэпідэмстанцыя кантралюе гэтае пытанне. Пры парушэнні гандлю можна звярнуцца на "Гарачую лінію" Міністэрства гандлю.

Кітайскія цацкі хутка ламаюцца

Кітайскія цацкі (асабліва музычныя) вельмі хутка выходзяць са строю. У якія тэрміны можна абмяняць такі тавар?

Валянціна МУРАШКА, г.Слонім.

– Дзіцячыя тавары абмяняць нельга.

Машыны паркуюць на пешаходныя дарожкі

Каля пад'езда аўтаўладальнікі нярэдка ставяць машыны на дарожку для пешаходаў, таму з дзіцячай каляскай праехаць проста немагчыма. Ці можна паскардзіцца на такіх вадзіцеляў? І ці патрэбна пры гэтым называць сваё прозвішча? З аднаго боку, і з суседзямі не хочацца псаваць адносіны, але з другога – хацелася б прывучыць людзей да культуры…

Алеся, Мінск.

– Можна ананімна звярнуцца ў ДАІ, а таксама на "Гарачую лінію" ЖКГ. Гэтыя службы нясуць непасрэдную адказнасць за выкананне правілаў пражывання і паркоўкі і могуць прымяняць суадносныя меры ўздзеяння.

На сервіснай станцыі падрапалі аўтамабіль

Мне на сервіснай станцыі падрапалі машыну. Прапаноўваюць пафарбаваць яе, каб "адчапіўся". Мяне гэта не задавальняе, бо фактычна атрымліваецца, што ў мяне будзе ўжо пафарбаванае аўто. А гэта адаб'ецца на кошце аўтамабіля пры продажы. Што параіце мне рабіць у такой сітуацыі?

Леанід КРУГЛЫ, Віцебск.

– Выстаўляйце прэтэнзію сервіснай станцыі на ліквідацыю пашкоджання (напрыклад, замену крыла) і кампенсацыю маральнага і матэрыяльнага ўрону.

Прадавец пазычае тавар

Ці законна тое, што прадавец у дзяржаўным магазіне пазычае майму мужу гарэлку?

Аксана, г.Маладзечна.

– Законам забаронены продаж тавару ў пазыку.

Набыла каструлю не таго аб'ёму

Купіла ў магазіне каструлю. Калі прынесла дадому, зразумела, што па аб'ёму яна мне не падыходзіць. Ці магу я абмяняць яе на посуд большай змяшчальнасці?

Святлана ЛАПІЧ, Іўеўскі раён.

– Толькі пры наяўнасці дэфекта, які будзе ўстаноўлены экспертызай.

Вярнуць сапсаванае мяса

Ці можна вярнуць, як мне падаецца, сапсаванае мяса ў вакуумнай упакоўцы, калі тэрміны захоўвання не выйшлі, а чэк не захаваўся?

Валянціна ЧАЙКА, Гомель.

– Можна, калі маюцца сведкі пакупкі. Пры розных сітуацыях таксама можа ўзнікнуць неабходнасць пацвярджэння санэпідэмстанцыі на тое, што тавар сапсаваны.

У тэлефоне не спадабалася фотакамера

Купіла тэлефон, але, як аказалася, фотакамера ў ім зусім "слабая". Здымкі атрымліваюцца няякасныя. Ці магу я вярнуць тэлефон у магазін?

Алена ШОСТАК, г.Ліда.

– Нельга. Вярнуць можна толькі пры наяўнасці істотных недахопаў.

Падрыхтаваў Алесь СВЯТЛАНІЧ.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Вадзім СТРАЛЬЦОЎ: «Чаму казалі пра залаты медаль? Хацелі напужаць іранца»

Сярэбраны прызёр Алімпіяды распавёў "Народнай Волі" пра свае ўражанні ад Гульняў.

Спартыўны лёс цяжкаатлета Вадзіма Стральцова – гэта суцэльная барацьба з самім сабой і рознымі абставінамі. Траўмы, траўмы, траўмы… Яны пераследавалі спартсмена, як быццам яго нехта сурочыў. Неаднаразова ён хацеў пакінуць вялікі спорт, нават асобныя беларускія трэнеры раілі гэта зрабіць. Не скарыўся.

У мінулым годзе штангіст стаў першым на чэмпіянаце свету. А за дзень да выступлення Вадзіма на Алімпіядзе ўсе пачулі аптымістычны прагноз галоўнага трэнера зборнай Беларусі па цяжкай атлетыцы Віктара Шаршукова: *"Думаю, заўтра парадуем. Цьфу-цьфу-цьфу, але чакайце першага алімпійскага чэмпіёна. Стральцоў зараз у цудоўнай форме, мы ведаем, на што ён здольны. Заўтра стане першым. Так і напішыце!"*

На жаль, на Гульнях у Бразіліі беларускі атлет стаў другім…

– Чаму казалі пра залаты медаль са стопрацэнтнай упэўненасцю? – перапытвае Вадзім. – Тактыка такая ў трэнера была, хацелі іранскага цяжкаатлета, які ў выніку і заваяваў золата, крыху напужаць. Разумееце, у спорце псіхалагічны момант мае вялікае значэнне. Напярэдадні іранец таксама выказаўся: ён, маўляў, непераможны, роўных яму няма. Вось і вырашылі нанесці ўдар у адказ. Такія прыёмы сустракаюцца і ў цяжкай атлетыцы, і ў прафесійным боксе… Дарэчы, іранец наогул быў своеасаблівым цёмным конікам. Перад Алімпіядай амаль нідзе не "свяціўся".

– Самі на што разлічвалі?

– На тое і разлічваў – быць першым. Ва ўсялякім разе медаль была запланавана. Але, шчыра скажу, асабіста мне выступаць у Бразіліі было вельмі складана. Цяжка прайшла адаптацыя. Спачатку, калі прыляцелі на іншы кантынент, здаецца, усё праходзіла нармальна. Прызвычайваўся да клімату, да іхняга часу. Размінаўся, трэніраваўся… Усё ў норме. Але пасля трох дзён знаходжання ў Бразіліі станавілася ўсё цяжэй і цяжэй. Выступаў я на пяты дзень, таму, мяркую, на расклад медалёў паўплываў і суб'ектыўны фактар.

– Хто першым павіншаваў з "серабром"?

– Калі казаць пра блізкіх, то, натуральна, найперш пачуў цёплыя словы ад сваёй сям'і – жонкі, бацькоў… Бабулі патэлефанаваў з Бразіліі ў вёску Гаўрылінка Касцюковіцкага раёна – гэта ж мой самы галоўны трэнер і балельшчык. Прывёз ёй, дарэчы, у падарунак бразільскі ручнік, няхай будзе на памяць пра той час, калі яе ўнук стаў сярэбраным прызёрам Алімпіяды.

– Раней вас доўгі час пераследавалі траўмы. Не было жадання канчаткова завязаць са спортам?

– Былі такія думкі, але не рашыўся. Столькі часу было аддадзена спорту, і сысці з яго без алімпійскай узнагароды было б паказчыкам слабасці. Перайшоў да іншага трэнера і ўсё пайшло куды лепш, чым раней.

– Пастаянныя траўмы – чорная паласа ці збег абставін?

– Не ведаю, што гэта… Трэніруешся гадамі, а потым за адзін дзень – хлоп! – і ўсё. Не паверыце, але крыўдна было да слёз.

– Як вам Бразілія?

– У мяне такое ж уражанне, як і ў астатніх нашых спартсменаў, нічога новага, напэўна, не скажу. Кажуць, што амаль палова бразільцаў наогул выступала супраць правядзення Гульняў у іх краіне. Там жа эканамічны крызіс, навошта ім гэтыя шыкоўныя фэсты?

– Можа быць, па Рыа ўсё-такі адважыліся пагуляць?

– Не адважыўся, бо не хацеў рызыкаваць сваім здароўем і гаманцом. Былі ж выпадкі, калі "адважных" алімпійцаў рабавалі наўпрост на вуліцах.

– Сярэбраны прызёр Алімпіяды ў вагавай катэгорыі да 94 кілаграмаў, напэўна, здолеў бы сябе абараніць.

– Ведаеце, ёсць такі стары выраз: супраць лому няма прыёму. Што можа зрабіць спартсмен супраць нажа альбо, не дай Божа, пісталета? Думаю, ніякія турыстычныя прагулкі не вартыя такой рызыкі. Таму медаль заваяваў, а прыгоды мне былі непатрэбныя.

– Вадзім, калі ведаеце, антыдопінгавыя ўлады ўсур'ёз вырашылі ўзяцца за цяжкую атлетыку і нават паступаюць прапановы выключыць яе з алімпійскай праграмы. Што можаце сказаць у абарону свайго віду спорту?

– Да 2020 года цяжкую атлетыку ў любым выпадку не выключаць, а затым… Мне здаецца, гэта нейкі перагіб. Што, у лёгкай атлетыцы менш спартсменаў трапляюцца на допінгу? Але ж ніхто не кажа пры адлучэнне Каралевы спорту ад Алімпіяд, бо самі Гульні тады згубяць сэнс і прывабнасць. Ды і цяжкая атлетыка – даволі цікавы для гледачоў від. Нашы спаборніцтвы – гэта заўсёды драма, перажыванні, новыя рэкорды і неверагодныя эмоцыі.

– Вас бразільская публіка падтрымлівала?

– Яшчэ як! Так пляскалі ў далоні і крычалі, што вушы закладвала. Пры гэтым балельшчыкі такія добразычлівыя, што падтрымлівалі ўсіх.

– Прэзідэнт Міжнароднай федэрацыі цяжкай атлетыкі заявіў, што зборныя Расіі, Казахстана і Беларусі з-за антыдопінгавых парушэнняў будуць дыскваліфікаваны на адзін год пасля Алімпіяды ў Рыа-дэ-Жанейра.

– І гэты крок, як мне падаецца, няправільны. Па-першае, пачынаюць пераправяраць допінг-пробы спартсменаў васьмігадовай даўніны. Для чаго ўсё гэта? Давайце тады ўсіх пераправяраць, пачынаючы з мінулага стагоддзя. Колькі там часу пробы захоўваюцца? І не трэба грэбці ўсіх пад адзін грэбень. Так, допінгавыя пробы некаторых беларускіх цяжкаатлетаў далі станоўчы вынік. Але, напрыклад, пры чым тут я? Чалавек, у якога на працягу ўсёй спартыўнай кар'еры бралі пробы на допінг, але яны заўсёды давалі адмоўны вынік. А мяне зараз збіраюцца на год дыскваліфікаваць. За што? Скажыце, ёсць тут нейкая логіка? Аля няхай робяць тое, што хочуць. Я ж на гэта не магу нейкім чынам паўплываць.

– Колькі ў вас допінг-проб бралі ў гэтым годзе?

– Здаецца, дзве. Вясной прадстаўнікі антыдопінгавага агенцтва наведаліся ў госці, і падчас Алімпіяды здаваў пробу.

– Як на радзіме сустракалі героя?

– Найперш мяне чакалі жонка і паўтарагадовая дачка. Дарэчы, фінальныя спаборніцтвы з маім удзелам праходзілі па беларускім часе ноччу, але дачка не спала. А калі дакладней, балелі за мяне так, што і дачушку разбудзілі.

– Зараз – адпачынак?

– Так, ёсць крыху вольнага часу. Можа быць, "навострым лыжы" з сямействам куды-небудзь на цёплае мора. Кажуць, салёная вада добра траўмы зажыўляе.

– На сямейным савеце ўжо вызначыліся, куды будзеце ўкладваць прызавыя грошы (*75 тысяч долараў. – Аўт.*) за Алімпіяду?

– Спачатку іх яшчэ атрымаць трэба, а затым ужо нешта вырашаць.

Алесь СІВЫ.

КНИЖНЫЙ УГОЛ

Посол, влюбленный в Беларусь

За время белорусской суверенности у нас сменилось, ежели не ошибаюсь, пять (или все-таки шесть?) польских послов. Все они были, разумеется, людьми разными, по-разному запомнились нам. Но при имени Эльжбеты Смулковой лицо каждого встречавшегося с ней белоруса осветит добрая улыбка.

Гэты цуд – толькі сродак?.. ці мэта?..
Палітычны разлік – альбо лёс?..
Гэта ведае толькі Хрыстос
Тайну гжэчнае пані Альжбеты…

Эти написанные в 1992 г. строки Олега Бембеля (Зьніча) поставил эпиграфом к своей книге **"Пані Эльжбета. Гісторыя адной прыязьні"** Валер Калиновский, журналист Белорусской службы Радио Свобода. И вот спустя много лет эта тайна, можно сказать, раскрывается. Собственно, никакой тайны особой нет. Душа пани Эльжбеты – в ее биографии, в том, что она пережила, видела своими глазами. А пережить и видеть довелось много. На глазах восьмилетней Эльжуни в 1940 г. во Львове "органы" арестовали ее отца, инженера-лесника Казимежа Барана. Только спустя полвека появилось предположение, что он вместе с другими польскими чиновниками и военными был тогда же расстрелян в Быковне, киевском аналоге белорусских Куропат. А сама Эльжуня вместе с матерью и сестрой была выслана в Сибирь. Новосибирская область, поселок Усть-Сильга, места, приравненные к районам Крайнего Севера. Только через пять лет Янина Баранова вместе с дочерьми вернулась на родину.

Потом была учеба на отделении польской филологии Торуньского университета имени Коперника. И здесь начал проявляться интерес юной Смулковой к белорусистике. Заведующая кафедрой польского языка, знаменитый лингвист, диалектолог Галина Турская заметила способную студентку и предложила ей заняться польско-белорусскими языковыми связями на примере говоров Белостотчины. Магистерская работа Эльжбеты Смулковой была посвящена влиянию белорусского языка на польский. А в 1956 г. молодая исследовательница переходит на кафедру белорусской филологии Варшавского университета, возглавляемую основательницей польской белорусистики Антониной Обрембской-Яблоньской. Начинается ее многолетнее участие в диалектологических экспедициях, где был собран уникальный языковой материал, свидетельствовавший о многообразии и богатстве белорусских говоров восточной Польши, польско-белорусского языкового пограничья.

В 1959 г. Э.Смулкова впервые приехала в Беларусь, на стажировку в академический Институт языкознания. Ее буквально захватили царившие там творческая атмосфера и благожелательность к молодому ученому из Польши. Особое волнение испытывала она, выезжая совместно с белорусскими учеными в народную глубинку страны. Нужно было спешить. Уходили из жизни старые люди, хранители народных языковых сокровищ. И они ездили, разговаривали, записывали… Эта, скажем так, погруженность в Беларусь, безусловно, способствовала тому, что впоследствии Эльжбета Смулкова, уже как наследница и ученица профессора Обрембской-Яблоньской, возглавила кафедру белорусской филологии Варшавского университета, а спустя годы встала во главе созданной по инициативе замечательного гуманиста и уроженца Минска Ежи Гедройца кафедры белорусской культуры Белостокского университета. Эти годы были заполнены неустанным трудом, выходом замечательных трудов профессора Смулковой, принесших ей славу глубокого знатока белорусского языка и, следовательно, истории и культуры нашего народа.

Несомненно, это обстоятельство сыграло решающую роль, когда в конце 1992 г. Эльжбета Смулкова была назначена первым послом новой, демократической Польши в суверенной Беларуси. В этот период оживились ее старые белорусские связи, появились новые друзья, среди которых, естественно, было немало выдающихся белорусских филологов, деятелей культуры. Обо всем этом В.Калиновский рассказывает в своей книге с массой интересных подробностей, свидетельствующих, как быстро шло в тот период (первая половина 1990-х гг.) сближение Беларуси и Польши. И не посла Смулковой вина в том, что вскоре началось в белорусско-польских отношениях охлаждение. Пани Эльжбета, и закончив свою официальную дипломатическую миссию в Беларуси, продолжает оставаться послом беларушчыны в Польше. Все, кому в Польше дорого белорусское слово, белорусская культура, знают, что всегда встретят поддержку и понимание у пани Эльжбеты, истинного друга Беларуси, тонкого, мудрого, доброжелательного человека. И, безусловно, обаятельной женщины.

Книга В.Калиновского, приуроченная к 85-летию Эльжбеты Смулковой, это не только ее биография, насыщенная богатым документальным материалом. Это безусловный вклад в современную историю белорусско-польских культурных связей, еще один мостик – и заметный, – укрепляющий давнюю и богатую историю взаимоотношений народов Беларуси и Польши.

Семен БУКЧИН.

РЭГІЁН

Фотапасткі на... сметніках

Камунальнікі многіх беларускіх гарадоў дагэтуль змагаюцца з нядобрасумленнымі грамадзянамі, якія пакідаюць смецце каля кантэйнерных пляцовак. Эфектыўны сродак барацьбы з гэтай з'явай вынайшлі іх калегі з горада Талачын, што на Віцебшчыне.

Мясцовыя камунальнікі сталі ўсталёўваць каля сметніц фотапасткі. Папярэдне адпаведныя службы размясцілі па горадзе аб'явы і далі інфармацыю ў раённай газеце. Дзве пасткі знаходзяцца на адным месцы два-тры дні, а потым іх пераносяць у іншую частку Талачына.

Аднаму парушальніку ўжо выпісалі штраф у памеры 105 рублёў, другому – папярэджанне, асобы яшчэ дзевяці чалавек высвятляюцца. Паводле дадзеных талачынскіх камунальнікаў, пасля з'яўлення фотапастак грамадзяне сталі часцей замаўляць транспарт для вывазу буйнагабарытнага смецця.

Васіль СТАСЕВІЧ.

УСТАЦЬ У ШЫХТ!

Жанчыны на мяжы

У Беларусі пачалі рыхтаваць жанчын-памежніц

З гэтага навучальнага года ў Інстытут памежнай службы ўпершыню сталі набіраць дзяўчат ва ўзросце ад 17 да 21 года. На спецыяльнасць "Кіраванне падраздзяленнямі памежнага кантролю" (гаворка пра працу ў пунктах пропуску) набіралі 20 чалавек. Конкурс склаў 5 чалавек на месца. Курс маладога байца дзяўчаты праходзяць у навучальным цэнтры Інстытута памежнай службы пад Смаргонню.

Як патлумачылі "Народнай Волі" ў прыёмнай камісіі Інстытута памежнай службы, адразу пасля паступлення дзяўчаты падпісалі кантракты. Гэты дакумент прадвызначыць іх будучыню на дзевяць гадоў: чатыры гады вучобы і пяць гадоў службы, якую яны пачнуць з лейтэнанцкімі пагонамі.

Максім ПЛОТНІКАЎ.

НУ І НУ!

Шукаецца двайнік Манюшкі!

Арганізатары фестывалю "Класіка ля Ратушы з velcom", на якім прагучыць музыка кампазітара **Станіслава Манюшкі**, аб'явілі конкурс. Яны шукаюць чалавека, які будзе максімальна падобны на айчыннага класіка, якога за талент называлі беларускім Моцартам.

Пераможца конкурсу возьме ўдзел у адкрыцці помніка Манюшку і пісьменніку Дуніну-Марцінкевічу, а таксама распачне баль у гонар кампазітара, які адбудзецца 3 верасня ля сталічнай Ратушы. Адным з арганізатараў і, што не менш важна, спонсарам конкурсу выступіла турыстычная кампанія "Віаполь". Ад яе "Манюшка XXI стагоддзя" атрымае ў падарунак двухдзённы тур "Ліда–Гродна–Каробчыцы" на дзве персоны.

Вадзім БРОННІКАЎ.

Народная Воля http://www.nv-online.info 30 ЖНІЎНЯ 2016 г.

РАССЛЕДОВАНИЕ

Убийство Павла Шеремета: что известно спустя месяц?

До сих пор нет четкой ясности, каковы мотивы убийства, невнятна основная версия следствия. Зато уже завелся «крот»

Минуло 40 дней после взрыва в центре Киева автомобиля «Субару», за рулем которого сидел Павел Шеремет. Украинские власти уверяют, что делают все возможное для расследования резонансного преступления: работают лучшие специалисты розыскного дела, отозванные с пенсии, и даже агенты ФБР.

Между тем в публичном поле появляется минимум информации о деле. Правоохранители и власти явно говорят о нем крайне скупо и неохотно.

«С утра мы заслушивали новые детали. Я не могу сказать, что есть большой прорыв. Конечно, есть огромная рутинная работа, которую мы выполняем. Я категорически против того, чтобы детали расследования разглашали, кто бы это ни был – ГПУ или кто-то другой. Это вредит расследованию», – сказала недавно глава Национальной полиции **Хатия Деканоидзе.**

И все же что прояснилось спустя месяц после убийства Павла Шеремета и на какие вопросы до сих пор не получены ответы?

На первых порах следствие было дезориентировано

Подрыв машины Шеремета произошел в очень неблагоприятный момент. По результатам люстрации и переаттестации в полиции возник дефицит профессиональных следователей и оперативников, которые могли качественно осмотреть место происшествия, зафиксировать следы преступления, вычленить нужных свидетелей и результативно их допросить, наконец составить грамотный план дальнейшего расследования, на который опирается любое более-менее сложное дело. Даже провластные политики это признали. Как заявлял отставной генерал милиции и нынешний губернатор Закарпатской области **Геннадий Москаль,** *«Хатия Деканоидзе видела преступников разве что в фильме «Место встречи изменить нельзя» и вряд ли способна организовать расследование на должном уровне»*.

Вопиющий непрофессионализм подтверждается тем, что спустя несколько дней на месте происшествия эксперты работали уже после того, как прошел дождь, протопали сотни пешеходов и проехало множество автомобилей. Пренебрежительное отношение к расследованию на первых порах демонстрировал и глава МВД Арсен Аваков, который даже не соизволил прервать свой отпуск и прибыть в Киев. Даже генпрокурор Юрий Луценко признал, что к расследованию необходимо подключать старых профессионалов, и заговорил о возвращении в полицию лучшего розыскника МВД – отставного генерала Василия Паскала, которого ранее с позором изгнали под давлением «активистов и общественности» как «донецкого кадра Януковича».

Среди следователей завелся «крот»

Когда расследование более-менее раскачалось и пошло вперед, возникла иная проблема, которая была в правоохранительных органах всегда, но еще никогда не проявлялась настолько отчетливо. Не успели оперативники изъять террабайты записей уличных видеокамер и составить протоколы осмотра полезных видеозаписей, чтобы вычленить нужные кадры, как специально обработанный видеоролик – строго конфиденциальный – появился в распоряжении журналистов.

С одной стороны, радует, что у нас настолько поднялась планка профессионализма журналистов-расследователей, раз они молниеносно достают видео – еще до того, как его распространили среди розыскников Киева. С другой – печально, что «кроты» сливают критически важную информацию еще до того, как она была реализована, тем самым давая преступникам полный расклад действий следствия, направленных на их задержание.

После этого слива проявилась вопиющая несогласованность действий МВД и прокуратуры. Советник главы МВД Иван Варченко заявил, что ролик якобы специально передали журналистам, чтобы побольше людей его просмотрели и смогли опознать киллеров. А генпрокурор Юрий Луценко, наоборот, возмутился и пообещал с позором изгнать из правоохранительных органов людей, которые слили эту тайную информацию.

Из-за такой нестыковки в заявлениях внешний наблюдатель мог бы сделать вывод, что видео сознательно «слила» полиция с ведома своего руководства.

Впрочем, кто же все-таки этот «слив» произвел на самом деле, служебное расследование так и не установило по одной простой причине: круг людей, которые имеют доступ к материалам расследования, настолько расширился, что только проверка на полиграфе может занять несколько месяцев, чего следователи себе позволить не могут. Ведь следственная группа в это время была бы демотивирована и обескровлена.

Убийство было выполнено профессиональными киллерами

По видеоролику, который появился благодаря «кротам» в открытом доступе, стало понятно, что подготовку и реализацию этого преступления осуществляли профессионалы на высоком техническом уровне. Судя по видео, это мужчина и женщина, которые, согласно правилам конспирации, разделились. Были проведены и подготовительные мероприятия. Как вспоминали знакомые Шеремета, место, где обычно парковали автомобиль «Субару», было занято каким-то подозрительным бусиком, который после выполнения парковки «Субару» сразу же уехал. Взрывное устройство переносила женщина в сумке, она, конечно, вызывала меньше подозрений, чем мужчина.

В обусловленное время женщина поднесла пакет ко двору Шеремета, где ее страховал мужчина. Киллер мужского пола также применял конспирацию – притворялся выпившим, праздно шатающимся гражданином. Крепление взрывчатки под днищем машины непосредственно возле водительского места «Субару» занималась женщина после того, как сообщник одним движением тщательно протер низ автомобиля, чтобы пыль не помешала примагничиванию, и парочка тут же ретировалась. На видеозаписях можно рассмотреть очертания киллеров, но невозможно разглядеть черты их лиц. Такое поведение убийц указывает на знание дела, «народные мстители» так себя не ведут.

Убить хотели именно Шеремета

В первые дни после убийства тщательно муссировалась версия, что бомба предназначалась не Павлу Шеремету, а совладелице «Украинской правды» Алене Притуле. На это косвенно указывало то, что автомобиль «Субару» принадлежал именно Притуле. Более того, друзья Шеремета и Алены утверждают, что за журналистами с начала весны велась слежка. Из-за этого Алена Притула не отвечала на звонки с неизвестных номеров. Этот факт напрочь отметает версию, что взорвать планировали Притулу, – ведь за такой длительный срок можно было выучить распорядок дня и привычки настолько, что отработать убийство можно было в автоматическом режиме.

Если киллеры причастны к этой слежке, значит, они наверняка видели, что в автомобиль сел не тот объект, и преступление было бы отсрочено. А так как этого не случилось, то все-таки бомба предназначалась именно Павлу Шеремету. Тем более что он изо дня в день ездил именно по этому маршруту на этой же машине.

Спасти журналиста было невозможно

На первых порах распространялись слухи, будто «скорая» приехала слишком поздно, прохожие слонялись и не помогали высвободить еще живого Павла Шеремета из горящего автомобиля. Как отмечают специалисты-взрывотехники, даже несколько сот граммов тротила способны на открытом пространстве перебить железнодорожные рельсы.

В случае с убийством Шеремета, по предварительным подсчетам, взрывчатки было не менее 400 граммов, к тому же взрыв был направленным, концентрированным на водительское место. На условиях анонимности медики, работающие в сфере медицины катастроф, говорят, что шансов на выживание после такого взрыва у журналиста не было, даже если бы рядом дежурил вертолет санавиации. Ведь травмы, полученные после детонации адской машины, были несовместимы с жизнью.

Мотивы убийства

При расследовании любого убийства в качестве конструктивных элементов состава преступления следствию необходимо установить мотивы и цель совершения преступления. Вот здесь как раз возникает проблема. К примеру, для российских властей Павел Шеремет хоть и ассоциировался с Борисом Немцовым и оппозицией, однако практически не бывал в РФ и, постоянно живя в Украине, фактически стал безвредным. То же самое касается и действующих властей в Украине. Шеремет, по отзывам друзей и знакомых, благодаря врожденной коммуникабельности поддерживал одинаково хорошие отношения с политиками из разных лагерей, поэтому сложно, практически невозможно, представить зачем кому-то из властей предержащих из Украины заказывать его убийство.

Одной из немногих зацепок является последний блог Шеремета, в котором он писал о нарастающих противоречиях между силовиками, подконтрольными президенту, и силовиками, подконтрольными Авакову. Один из друзей Павла в день убийства сказал, что именно в этом блоге ключ к разгадке мотивов преступления. Правда, в чем мотив – не совсем понятно. Авакову не понравилось, что Шеремет осудил действия близкого к нему депутата Дейдея, который вместе с бойцами в камуфляже давил на суд? Президенту не понравилось, что Шеремет слишком тепло отозвался об «Азове» и его командире Билецком, который сейчас начинает собственный политический проект с жесткой критикой Порошенко?

Еще один подозрительный момент – информационная кампания, которую ведет в последнее время против «Украинской правды» целый ряд блогеров, ориентированных и на президента, и на Народный фронт с Аваковым. Алена Притула в своем первом блоге после смерти Павла Шеремета даже вспомнила об одном из таких блогеров – Сергее Иванове, назвав его подонком. Самого Иванова, кстати, на днях допросили по делу об убийстве. Но установлена ли следствием связь между пиар-кампанией против «Украинской правды» и убийством Шеремета – пока не сообщается.

Также обсуждается версия убийства с целью «подставы». То есть у кого-то незадолго до убийства появились некие документальные свидетельства действий, которые совершает (или планирует совершить) некто против Шеремета или «Украинской правды» (вроде слов Кучмы о Гонгадзе на пленках Мельниченко). И под эти свидетельства убивают Шеремета, чтобы потом означенные выше документы обнародовать.

Но, повторимся, все это курсирует на уровне слухов и гипотетических предположений. Никаких конкретно фактов в пользу той или иной версии еще не предъявлено.

Какова главная версия убийства журналиста?

Изначально было озвучено несколько главных версий, которые выдвинуло следствие. По словам советника министра МВД Зоряна Шкиряка, рассматриваются четыре версии убийства: «Базовых версий четыре, хотя в результате следствия могут возникать и другие, и над этим сейчас работают следственно-оперативные группы полиции и СБУ. Первая: профессиональная деятельность. Вторая, по моему глубокому убеждению, подкреплена более весомыми аргументами: российский след, то есть работа российских спецслужб. Третья: возможное покушение на Алену Притулу. И четвертая: личные мотивы, неприязненные отношения – в принципе, такая версия включается в список автоматически».

На сегодняшний день так и не ясно до конца, какая же версия, по мнению правоохранителей, главная. Что косвенно говорит о том, что пока серьезных подвижек в деле нет.

Следил ли за журналистом Троян?

В первый же день убийства всплыла информация, что за Шереметом была организована слежка под эгидой зама главы Нацполиции Вадима Трояна (человека, особо близкого к Авакову). Пикантности ситуации добавил тот факт, что в этот момент Троян был в отпуске и не соизволил из него выйти досрочно, чтобы объясниться, была ли слежка. Еще больше вопросов добавилось, когда Хатия Деканоидзе вместо того, чтобы сразу опровергнуть наличие слежки, заявила, что это установит служебное расследование.

Уже спустя несколько недель Троян вышел из отпуска и заявил, что негласные следственные мероприятия по отношению к Шеремету не проводились. Чуть позже МВД заявило, что проверка установила: незаконной слежки не велось. Впрочем, так как МВД, по сути, проверяло само себя (точнее, своего начальника), особого доверия это заявление не вызвало.

Вопрос по-прежнему открыт.

Чем помогли агенты ФБР?

Изначально после убийства геннпрокурор Луценко сообщил, что кроме версии об убийстве за профессиональную деятельность в ГПУ рассматривают версию о дестабилизации ситуации в стране. В связи с этим он предложил усилить внимание к массовыми акциям в Киеве. «Не думаю, что мы должны что-то запрещать, но любые акции в ближайшее время должны организовываться с применением рамки металлоискателей». Также Луценко сказал, что тип взрывчатки уже установлен и в этом помогли агенты ФБР. Однако до сих пор не понятно, какой процессуальный статус у иностранцев в Украине и насколько допустимо будет использование добытых ими сведений. На данный момент совершенно не понятно, что же все таки раскопали агенты ФБР, если личности киллеров устанавливают сотрудники управлений полиции Киева, показывая киевлянам некачественные стоп-кадры с видео.

Глава Службы безопасности Василий Грицак на совещании с Порошенко заверял, что силовые структуры привлекли к следственным действиям лучших специалистов. «У нас есть база данных применения самодельных взрывных устройств. Рассчитываем на помощь и консультативную, и практическую иностранных партнеров», – отмечал Грицак. Однако пока так и не известно, чем помогли следствию эти базы данных.

http://strana.ua/

ПАМЯЦЬ

Боль не сціхае

Вось ужо і саракавіны па Паўлу Шарамету. І ўсе гэтыя дні не верыцца, што гэта здарылася: перад вачыма яго вобраз, добразычлівы позірк. Успамінаюцца самыя розныя нюансы нашых сустрэч, нейкіх падзей, мерапрыемстваў, на якіх пашчасціла перамовіцца, быць разам.

Калі Павел з'явіўся на беларускіх каналах у праграме "Праспект" і "Эканаміст", гэта стала падзеяй, таму што па тым часе гэта быў зусім іншы тыпаж журналіста: журналіст-суразмоўца, які спакойна, лагодна і добразычліва, робячы нечаканыя паўзы, думаў і прымушаў думаць нас, тэлегледачоў. Многія беларускія тэлевядучыя яго не ўспрынялі, таму што самі пайшлі па лёгкім шляху: і па сённяшні дзень многія, карыстаючыся тэлесуфлёрам, гавораць хутка, без унутранага перажывання, не вядуць дыялог з тэлегледачамі, як гэта рабіў Павел. На жаль, не вельмі часта на тэлебачанні нам даводзілася пры сустрэчах вітацца, усміхацца. І раптам даведваюся: абедзве яго праграмы выціснулі з эфіру.

Ужо калі працаваў на расійскім канале "ОРТ", Павел раз-пораз наведваў Беларусь, па-ранейшаму сачыў за нашым палітычным жыццём. Аднойчы арганізаваў канцэрт "Рок за свабоду" з удзелам расійскага музыканта і спевака Вячаслава Бутусава. Улады дазволілі імпрэзу на плошчы Бангалор пры ўмове, што на сцэну не выйдуць апальныя гурты "Палац", "Нейра Дзюбель", "Крама", спявак Зміцер Вайцюшкевіч. І вось што прыдумаў Павел: каб перад пачаткам канцэрта разам з шэрагам нашых палітыкаў я выйшла на сцэну і сказала некалькі слоў пра Беларусь. Хадзіла, думала, хвалявалася, што сказаць.

Прыехала, прабілася да сцэны. Першае ўражанне: моладзь ідзе ды ідзе, мноства міліцыянтаў. Павел папярэдзіў, каб была гатова да выступлення ў любую хвіліну. Нікога з выступоўцаў не было бачна. І толькі пад'ехаў мікрааўтобус з Бутусавым – я і войкнуць не паспела, як узляцела на сцэну з дапамогай Паўла. Ён яшчэ паспеў крыкнуць: "Ваша выступленне чацвёртае, пачынайце без паўзы!"

Тым часам беларускія музыканты сказалі па некалькі слоў і – мая чарга. Прачытала тры чатырохрадкоўі пра Беларусь. Памятаю апошняе:

Адчыніць гатовы дзверы
І на захад, і на ўсход,
Бо жыцця і лепшай долі
Ўсё чакае наш народ.

– Калі вас сабрала гэтая плошча з удзелам Вячаслава Бутусава, – перайшла я на прозу, – вы падтрымліваеце акцыю "Рок за свабоду".

– Так! – грымнуў натоўп.

– Вы за тое, каб наша Беларусь была вольнай, незалежнай, дэмакратычнай дзяржавай?

– Так! – разнёсся дружны кліч тысячаў маладых суайчыннікаў.

– Тады – жыве Беларусь!

– Жыве! – на ўсю моц выгукнула шматтысячная плошча.

Я была так уражана гэтым эмацыянальным выбухам, што не заўважыла, як ізноў апынулася на руках Паўла Шарамета. Ён асцярожна паставіў мяне на зямлю. Трэба было хутчэй выбірацца з натоўпу, бо ўжо чуліся крыкі адказных за парадак чыноў: "Хто дазволіў? Адкуль яна ўзялася? На сцэну нікога не пускаць!"

Тым часам Анатоля Лябедзьку, Валерыя Фралова, Сяргея Калякіна, пагражаючы, адціскалі ад сцэны. Дагэтуль не разумею, як Паўлу ўдалося ўсё пралічыць, зарыентавацца і зрабіць так, каб я паспела прамовіць свае словы.

Ніколі не забуду, як частавала ў сябе дома Паўла Шарамета і Святлану Калінкіну смажанымі ў кляры грыбамі-парасончыкамі. І як, смакуючы і смеючыся, ён па-дзіцячаму захапляўся пачастункам, імкнучыся адгадаць: з чаго ж гэта прыгатавана – мяса птушкі ці труса?

Гэта Павел пазнаёміў мяне і майго мужа з Барысам Нямцовым. Мы паехалі ў Маскву на сустрэчу з прадстаўнікамі дэмакратычных колаў Расіі. На Беларускім вакзале нас сустракаў Павел. І калі мы выехалі з прывакзальнай плошчы, ён раптам прапанаваў: "У нас яшчэ ёсць час. Заедзем да Барыса Нямцова?" Божа, гэта была такая нечаканая і такая радасная сустрэча! Мне падалося, што вялікая зала ў доме гаспадара стала цеснай для гэтых двух вялікіх і прыгожых мужчын. Адразу адчулася, што яны сябры: задавалі нам пытанні і адначасова абменьваліся ўражаннямі, жартавалі.

Знешне яны былі вельмі розныя, і адначасова было такое падабенства паміж імі: абодва валодалі выключнай харызмай, пачуццём гумару, нейкай прыцягальнай моцай і даверлівасцю позірку. Даведаўшыся, што мы не былі яшчэ ў храме Хрыста Збаўцы, арганізавалі нам яго наведванне. Тады не было ніякага прадчування велізарнай трагедыі, непапраўнай страты для Беларусі, Украіны і Расіі.

У той дзень, калі грымнуў страшэнны выбух у цэнтры Кіева, з самага ранку і да позняй ночы, і ў наступны дзень амаль усе асноўныя тэлеканалы Украіны (у адрозненне ад беларускіх) вялі праграмы пра Паўла Шарамета. Колькі цікавых фактаў, колькі людзей выказваліся пра слыннага сына Беларусі! Не забуду словы маладога ўкраінца: "У Беларусі Шарамет адседзеў у турме, з Расіі яго выціскалі як маглі, а ва Украіне яго забілі".

Калі ішла на развітанне ў храм Усіх Святых, перад вачыма праходзілі тэлекадры развітання ва Украіне. Гэта там, а ў нас... Скажу шчыра, хвалявалася: лета, субота, лецішчы… Дый урэшце беларусы прыйсці пабаяцца… І заплакала ад палёгкі, калі ўбачыла бясконцы ланцужок людзей з кветкамі. І, колькі там была, ён не памяншаўся.

Дзякуй вам, людзі, што разумееце, якая трагедыя здарылася на самай справе і што трэба рабіць, каб нашы дзеці і ўнукі не патрапілі ў горан той страшнай вайны, ўжо грукаючай ў нашы дзверы!

Зінаіда БАНДАРЭНКА, народная артыстка Беларусі.

Народная Воля http://www.nv-online.info 30 ЖНІЎНЯ 2016 г.

ВЕРНІСАЖ

Рэпрадукцыі мастака Валянціна Губарава спрабавалі сапсаваць вандалы

На працягу чатырох месяцаў на сталічнай плошчы Якуба Коласа віселі творы мастака Валянціна Губарава.

«Спачатку я скептычна паставіўся да ідэі выставы маіх карцін пад адкрытым небам, – распавядае мастак. – Але потым адчуў гонар ад таго, што маімі папярэднікамі ў падобным праекце былі такія вялікія мастакі, як Марк Шагал, Казімір Малевіч, Мікалай Селяшчук. «Мастак і горад» – гэта акцыя рэспубліканскага значэння, таму што яна далучае мінчан і ўсіх гасцей сталіцы да культуры. А мая роля ў гэтым праекце хутчэй другарадная. Галоўнае, каб наведвальнікі адчулі натхненне і пазітыўную энергетыку, якая, я спадзяюся, зыходзіць ад маіх карцін».

Выставачны праект «Мастак і горад» рэалізуецца пры падтрымцы Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь і Мінскага гарадскога выканаўчага камітэта. Ініцыятарамі выставы выступаюць агенцтва сацыяльнага маркетынгу GrandBS і Нацыянальны цэнтр сучасных мастацтваў.

Трэці год запар генеральным партнёрам праекта выступіў банк ВТБ. Паводле слоў намесніка старшыні праўлення банка **Сяргея Дарашэвіча**, галоўны сакрэт поспеху і папулярнасці праекта «Мастак і горад» – даступнасць.

Праўда, не абышлося і без непрыемных сюрпрызаў: канструкцыі з рэпрадукцыямі карцін былі некалькі разоў пашкоджаны з-за непагадзі і непрыстойнасці асобных грамадзян.

Дарэчы, выстава Валянціна Губарава пад адкрытым небам завершыцца 10 верасня. Калі яшчэ не паспелі паглядзець карціны, спяшайцеся!

ЗАПРАШАЕМ!

Спявае Зміцер Вайцюшкевіч!

Канцэрты вядомага барда, якія адбыліся ў Мінску ў апошнія гады, можна пералічыць па пальцах. Тым каштоўней новая сустрэча. Сёння, 30 жніўня, у актавай зале сталічнай школы №48 (вуліца Тарханава, 14 – побач з праспектам Пераможцаў, прыпынак "Камсамольскае возера") адбудзецца дабрачынны канцэрт **Зміцера Вайцюшкевіча** ў памяць **Алеся Чаркашына**. Год таму апошні памёр ад баявых раненняў, атрыманых падчас вайны ва Украіне. Там Чаркашын ваяваў у складзе Добраахвотніцкага ўкраінскага корпуса "Правы сектар".

Канцэрт пройдзе ў рамках сустрэчы з выбаршчыкамі хрысціянскай дэмакраткі **Марыны Хоміч**. Падчас канцэрта можна будзе зрабіць ахвяраванні на помнік Алесю Чаркашыну, які плануецца адкрыць на могілках пад Брэстам на дзень яго нараджэння (27 верасня).

Пачатак сустрэчы – 17.30. Уваход вольны.

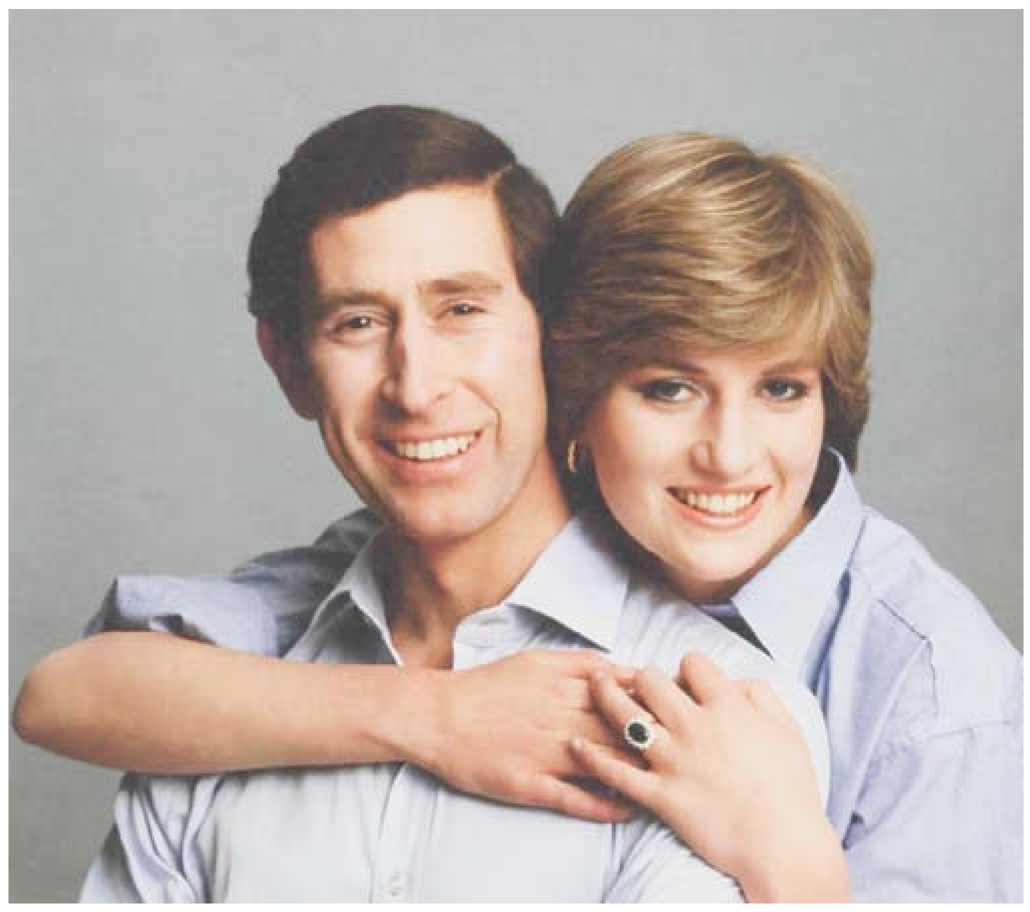
Вадзім БРОННІКАЎ.

ПУБЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ

31 августа 1997 года в парижском туннеле произошла автокатастрофа, в которой погибла Диана Спенсер – английская Золушка, о судьбе которой люди судачат по сей день.

Диана Спенсер и принц Чарльз: последняя сказка XX века

Когда они шли под венец 29 июля 1981 года, вся Великобритания, да что там, весь мир с замиранием сердца следил за этой «свадьбой века». Вот она, настоящая Золушка и ее настоящий принц – Уэльский. Они прожили вместе почти 15 лет, за которые сказка превратилась в трагическую быль.

Свадьба века

Принц Чарльз, хоть никогда не блистал красотой или особыми талантами, всегда был окружен вниманием женщин. В университетские годы его увлечения сменялись в режиме «одна за другой». Он встречался с дочерью британского посла в Испании, Люсией Санта-Крус, тоже дочкой посла, но уже чилийского, в Лондоне. Именно последняя свела принца с Камиллой Шнад, позже Паркер-Боулз, как оказалось, единственной любовью всей его жизни.

Камилла никогда не нравилась Елизавете II, и, если верить слухам, та постаралась устроить брак Камиллы со своим крестником Эндрю Паркер-Боулзом, пока Чарльз отбывал обязательную для будущего монарха воинскую повинность.

Вернувшись в Лондон и обнаружив бывшую возлюбленную замужней женщиной, он вновь пустился в ни к чему не обязывающие любовные авантюры и увлекся Сарой Спенсер, старшей сестрой его будущей жены. Сара тоже не прошла проверку королевской семьи, оказалась чересчур болтливой: поведала паре репортеров подробности своего романа с наследником престола.

Тем временем ее младшая сестра Диана подрастала и хорошела. Будущую Леди Ди представили принцу впервые, когда той было лишь 16, а спустя годы Чарльз вдруг посмотрел на эту легко краснеющую очаровательную блондинку совсем другими глазами – глазами влюбленного мужчины.

Диана казалась идеальной кандидатурой на пост будущей королевы: скромна, молода и красива, не обременена скандальными романами и увлечениями, училась в хороших частных школах Англии и Швейцарии, любит музыку и благотворительность.

Принцу Чарльзу тогда было почти 30, и его женитьба была делом государственной важности.

В 1980-м их отношения приобрели официальный статус. Совместные выходные и выход в свет. Затем представление семье в летней резиденции – замке Балморал. Спустя 6 месяцев ухаживаний – 3 февраля 1981 года – принц сделал предложение, и Диана сказала «да».

Через пару недель о помолвке было объявлено официально, а общественности продемонстрировали кольцо с сапфиром и 14 бриллиантами. Еще 5 месяцев заняла подготовка к свадьбе.

Церемонию было решено провести в Соборе Святого Павла, а не в традиционном месте венчания британских монархов – Вестминстерском аббатстве, так как туда не смогли бы поместиться многочисленные приглашенные.

Платье Дианы до сих пор считается самым шикарным в истории: пышный шелковый наряд был украшен кружевом и жемчугом, шлейф – длиной почти 25 метров.

Диана позже вспоминала, что очень волновалась

и смущалась в ходе церемонии: «Я беспокоилась о том, что я слишком толстая, в 21 год я была слегка пухловата. И я никак не могла понять, почему мы вызываем такой огромный интерес у окружающих».

Случайные ошибки, сделанные обоими в принесенных клятвах, потом будут вспоминаться суеверными кликушами как «знаки грядущей беды».

«Нас было трое в этом браке…»

Первые годы совместной жизни с Чарльзом Диана не раз называла самыми счастливыми в своей жизни. Уже через год после свадьбы родился их старший сын Уильям, а еще два года спустя – Гарри. Принц и принцесса почти не расставались друг с другом, вместе совершали официальные поездки и часто брали с собой детей.

В этот период, однако, Диана начала проявлять свой независимый характер. Она выбрала имена детям, она сама наняла им няню, а не приняла предложенную королевской семьей. Где-то с середины 1980-х счастливая семья превратилась в картинку.

Послеродовая депрессия Дианы на несколько лет превратилась в булимию, тщательно скрываемую и игнорируемую болезнь. Все это усугублялось беспрестанным вниманием прессы, контролем королевской семьи и изменой Чарльза, который в то самое время возобновил свои отношения с Камиллой Паркер-Боулз.

В 1995-м после официального объявления о разводе Диана дала свое знаменитое откровенное интервью Би-Би-Си, в котором призналась, что долгие годы они с Чарльзом были одной командой, на публике играли роль образцовой семьи, но дома все менялось. «Нас было трое в этом браке, – говорила Диана. – Мне кажется, это немного многолюдно».

Леди Ди искала утешения в детях, которых обожала, часто сама забирала из школы, в благотворительности, которой предавалась с невероятной, искренней страстью. Титул «королевы сердец» достался ей заслуженно. Но в то же время она была живым человеком и не могла долго играть отведенную ей роль.

На какое-то время она сблизилась с инструктором по верховой езде Джеймсом Хьюиттом, роман стал достоянием общественности. В отличие от монаршего супруга, об изменах которого все знали и молчали, Диане эта «слабость» не сошла с рук.

Нападки и преследование со стороны СМИ стали постоянными спутниками ее жизни, таблоиды старались не упустить ни момента ее жизни. Все это превратилось в постоянную травлю. Уже с начала 1990-х Чарльз и Диана перестали скрывать разлад в своей семье и жили отдельно. И в то же время новость об их разводе ошеломила весь мир.

Считается, что разоблачение романтических отношений Дианы и Хьюитта стало последней каплей. Елизавета II была возмущена тем повышенным вниманием прессы, которое неизменно привлекала ее невестка, и буквально подтолкнула обоих к разводу.

В том же интервью Би-Би-Си Диана говорила, что никогда не стремилась к статусу, доставшемуся ей вместе с браком: «Стать королевой никогда не было моей целью. Я выходила замуж лишь для того, чтобы стать женой своего мужа».

Развод состоялся в августе 1996 года. Для обоих это стало тяжелым испытанием. Диана, дочь разведенных родителей, переживала то, чего боялась больше всего в жизни. При этом ей все же удалось сохранить титул принцессы Уэльской и права на воспитание собственных детей

Казалось бы, инцидент исчерпан и внимание к Диане и королевской семье после развода должно было сойти на нет, но этого не произошло.

Королева сердец

Еще один роман Дианы, последовавший вскоре после развода, – с хирургом пакистанского происхождения Хаснатом Ханом – вновь вынес ее имя на первые страницы таблоидов. А следующий роман с арабским миллиардером Доди Аль-Файедом стал темой номер один мировых СМИ. Казалось, в их постель хотят забраться все папарацци мира, а вместе с ними и британская разведка, как любая разведка мира, подозрительно относящаяся ко всему.

Диана и Доди начали встречаться лишь за несколько месяцев до трагической гибели вечером 31 августа 1997 года. Как известно, водитель их лимузина, преследуемого папарацци, не справился с управлением. Автомобиль разбился в парижском туннеле.

Леди Ди так и осталась для мира «королевой сердец». А что же Чарльз? 8 лет спустя он все же женился на Камилле Паркер-Боулз. Скромная свадебная церемония прошла в местном муниципалитете Виндзора, королева Елизавета на бракосочетании присутствовать отказалась.

С тех пор прошло более десяти лет, королевская семья смирилась с фактом существования Камиллы и всенародной любовью к Диане. А на смену этой грустной сказке пришла новая – об Уильяме и Кейт, которая, к слову, приняв предложение принца, надела на палец то самое кольцо Дианы с сапфиром и бриллиантами.

ШАЙ-БУ!

«Зубры» готовы принять бой

Минское «Динамо» проведет первый матч нового сезона Континентальной хоккейной лиги 6 сентября.

Чемпионат КХЛ стартовал уже 22 августа, но «Зубры» не торопятся выходить на лед. Дело в том, что с 1 по 4 сентября сборная Беларуси будет выступать в финале олимпийской квалификации, которая пройдет в Минске. Первым соперником «Динамо» станет московский «Спартак».

Кстати, этот сезон для КХЛ станет особенным – в чемпионате примет участие китайский клуб «Куньлунь Ред Стар». С финансированием у клуба все в порядке (его поддерживают три крупные компании, работающие в сфере энергетики и строительства), а вот с китайскими хоккеистами – проблема. Говорят, со временем подтянутся…

Что касается минского «Динамо», то команда будет играть в конференции "Запад".

Дивизион Боброва: "Динамо" (Минск), "Динамо" (Рига), "Йокерит" (Финляндия), "Медвешчак" (Хорватия), СКА (Санкт-Петербург), "Слован" (Братислава, Словакия), "Спартак" (Москва).

Дивизион Тарасова: "Витязь" (Московская область), "Динамо" (Москва), "Локомотив" (Ярославль), "Северсталь" (Череповец), "Торпедо" (Нижний Новгород), ХК "Сочи", ЦСКА (Москва).

Алесь СИВЫЙ.

ШАШКІ

Вынікі чэмпіянату свету

Падведзены вынікі чэмпіянату свету па шашачнай кампазіцыі PWCP-VI.

У агульным заліку ўпэўненую перамогу атрымаў **Аляксандр Маісееў** (ЗША). На другім месцы літоўскі маэстра **Беньямін Моркус**. Трэці вынік у масквіча **Сяргея Перапёлкіна**. Лепшы вынік сярод беларускіх кампазітараў паказаў **Віктар Шульга** – 6-е месца. Іншыя беларускія праблемісты паказалі такія вынікі: **Рыгор Краўцоў** – 7-е месца; **Аляксандр Сапегін** – 14-е месца; **Іван Наўроцкі** – 15-е месца. Трэба адзначыць, што ў катэгорыі В (малыя праблемы – да 9 шашак у пачатковай расстаноўцы) **Віктар Шульга** заняў 1-е месца. Дамагчыся такога поспеху ў чэмпіянатах свету па міжнародных шашках беларускім кампазітарам не ўдавалася.

Конкурс па шашачнай кампазіцыі

Аб'яўлен конкурс на лепшае складанне шашачных кампазіцый "**Беларусь-2016**". Конкурс ладзіцца ў дзвюх катэгорыях міжнародных шашак. Катэгорыя А "задачы-100" і катэгорыя В "дамачныя праблемы-100". Пазіцыі на конкурс накіроўваюцца на адрас каардынатара Віктара Шульгі: **220051, Беларусь, Мінск-51, а/я 52, або** на электронны адрас shulga.checkers@gmail.com.

Госць з Літвы

Вядомы літоўскі майстар шашачнай кампазіцыі **Рымас Мацкявічус** знаёміць нас са сваімі новымі праблемамі-64.

№1 **Белыя**: a1, c1, e1, e5, f6, g5, g7, h2 (8).

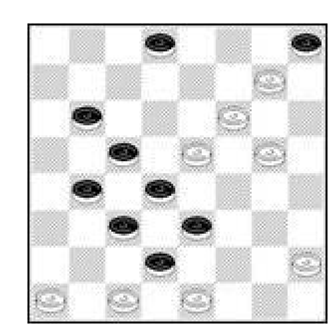
Чорныя: b4, b6, c3, c5, d2, d4, d8, e3, h8 (9).

d6, ab2, c7, a5, b2, f4(g3**A**), e5, f4 x **A**(c3), c1 x

№2 **Белыя**: a1, a3, c1, c5, d6, e5, g5, h6. (8)

Чорныя: a7, b4, b8, d2, e3, f8, g7, h2 (8).

c7, ab2, c3, e7, g1, d2(g5), c3(b6**A**), a7(g1), cd4, h6 x **A**(f4), b4(e3), c5(g1**B**), a5, c7 x **B**(b6), a7, bc5 x.

Новыя творы

Новыя кампазіцыі ў рускія і міжнародныя шашкі прапануе **Юрый Мурадаў** з Барысава.

Пазіцыі ў рускія шашкі рашыце самастойна.

№3 **Белыя**: b2, b6, c7, d6, e1, f6 (6).

Чорныя: a3, a5, d4, d8, e3, g3 (6).

№4 **Белыя**: e1, e5, f4, f6, g3, g5 (6).

Чорныя: b2, c3, c5, c7, h2 (5).

№5 **Белыя**: 24, 29, 30, 31, 34, 44, 49 (7).

Чорныя: 18, 26, 28, 38, 42, 45 (6).

40, 23, 24, 43, 39, 47 x

№6 **Белыя**: 13, 18, 19, 20, 23, 27, 29, 31, 32, 37, 41, 44, 45 (13).

Чорныя: 1, 4, 6, 7, 9, 10, 16, 21, 26, 28, 30, 38, 43 (13).

20–14, 9, 12, 5, 48, 43, 34(21), 29(26), 24(11),19, 6 x.

Наступныя дзве праблемы мінчаніна **Івана Наўроцкага** прыклад таго, як пры нязначным змяненні пачатковай расстаноўкі шашак можна дасягнуць значнага адрознення ў гульні.

№7 **Белыя**: 8, 11, 12, 13, 18, 21, 25, 26, 27, 32 (10).

Чорныя: 1, 2, 3, 7, 14, 16, 34, 40, 42, 43 (10).

20, 9, 30, 2(14), 12–7(12**A**), 16, 17, 50 x **A**(34), 35 x.

№8 **Белыя**: 8, 11, 12, 13, 18, 21, 27, 32, 44, 49 (10).

Чорныя: 1, 2, 3, 7, 16, 29, 33, 35, 41 (9).

39, 40, 9, 2, 12–7(14), 13 50 x.

Наступныя творы таксама належаць **Івану Наўроцкаму**.

№9 **Белыя**: 17, 20, 22, 24, 28, 29, 33, 40, 44 (9).

Чорныя: 7, 8, 13, 19, 30, 35, 38, 42, 43 (9).

14, 39, 11, 2, 18, 47 x.

№10 **Белыя**: 21, 28, 29, 32, 33, 36, 38, 39, 42, 50 (10).

Чорныя: 7, 8, 13, 16, 18, 20, 24, 27, 30, 44 (10).

34, 31, 28-23, 3, 25, 39, 47 x.

№11 **Белыя**: 18, 22, 27, 28, 29, 32, 33, 36, 42, 46, 47, 50 (12).

Чорныя: 7, 8, 9, 10, 14, 16, 20, 24, 26, 39, 40, 44 (12).

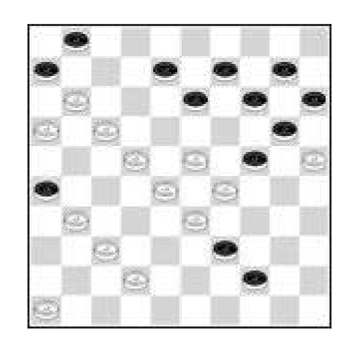
21, 47-41, 31, 31, 41, 12, 1, 19, 2 x.

№12 **Белыя**: 11, 16, 17, 22, 23, 25, 28, 29, 31, 33, 37, 42, 46 (13).

Чорныя: 1, 6, 8, 9, 10, 13, 14, 15, 20, 24, 26, 39, 44 (13).

12(8:17**A**), 7, 11, 11, 19, 3, 26, 20, 37, 50 x.

A(6:17), 11, 11, 19, 3, 26, 20, 37, 50 x.

Супаставім рашэнні

Рашэнне пазіцый "НВ" ад 17.05.2016. №4 – 23, 6, 26–21, 1(24**A**), 49, 47 x **A**(31), 8, 46 x №5 – 18, 1, 39, 18–12, 5(36), 37(41), 31, 37 x. Дакладныя адказы даслалі: **Аляксандра Камінская** (Вілейка.), **Юрый Голікаў** (Цвер, Расія), **Віталь Варушыла**, **Іван Наўроцкі, Альберт Ліцвінаў** (Мінск), **Аляксандр Шурпін** (Івянец), **Уладзімір Бандарык** (Лугавая Слабада Мінскага раёна), **Мікалай Зайцаў** (Баранавічы), **Рыгор Краўцоў** (в.Рублеўск Круглянскага раёна), **В.Валчкоў** (Маладзечна), **Леанід Жыхар, Фёдар Карпей** (Мядзел), **Уладзімір Сергіеня** (в.Войкава Уздзенскага раёна), **Ігар Ананіч** (Гродна), **Аляксандр Голуб** (п.Талька Пухавіцкага раёна), **Уладзімір Панько** (г.Камянец). Дзякуем за лісты і спадзяёмся на вашу далейшую актыўнасць!

Свае лісты дасылайце на адрас: 220030 Мінск, вул. Энгельса, 34а, "Шашкі", або на электронны адрас рэдакцыі: **saf20016@yandex.ru, shulga.checkers@gmail.com.**

Віктар ШУЛЬГА,
міжнародны майстар спорту па шашачнай кампазіцыі.

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info
Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, правa ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 29.08.2016 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 26 030 экз. Заказ № 3179

9 772071 964000 16067